

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY JAKUBÓW
NA LATA 2016-2025**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	15
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	15
2. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA	18
3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE	19
4. STRUKTURA GOSPODARCZA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	23
5. EDUKACJA I WYCHOWANIE	29
6. ŻYCIE KULTURALNE I INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA	30
7. OPIEKA ZDROWOTNA I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	33
8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	41
9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	46
10. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	47
11. POMOC SPOŁECZNA	49
12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	60
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ...	62
14. ANALIZA SWOT	77
15. WNIOSKI Z DIAGNOZY	83
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	86
IV. PROGRAMY I PROJEKTY.....	95
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	98
SPIS TABEL I WYKRESÓW	102

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jakubowie. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia ma charakter dziesięcioletni; została przygotowana na lata 2016-2025. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Infrastruktura transportowa i komunikacyjna; Struktura demograficzna i zasoby mieszkaniowe; Struktura gospodarcza i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Życie kulturalne i infrastruktura sportowo-rekreacyjna; Opieka zdrowotna i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Przestępczość; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jakubów na lata 2016-2025 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 114 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 859 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 149 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 581 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 618 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 833),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 150 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm.).

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jakubów na lata 2016-2025 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,

- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze”,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006-2016 dla Powiatu Mińskiego,
- Strategia Rozwoju Gminy Jakubów na lata 2014-2024.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młodość w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie

w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program walki z ubóstwem*” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które

uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia opartego na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorządy województw programów

dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020**, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasili go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 przewiduje utworzenie 11 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowych 6. Jakość życia, 8. Rozwój rynku pracy i 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem.

W ramach Osi Priorytetowej 6. wyznaczono cele szczegółowe zakładające zwiększenie jakości efektywnie świadczonych usług zdrowotnych o wysokim standardzie w priorytetowych obszarach oraz ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Ich osiągnięciu służyć ma wprowadzenie w życie priorytetów inwestycyjnych obejmujących: inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego oraz zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejście z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych, a także wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.

Z kolei w ramach Osi Priorytetowej 8. sformułowano cele szczegółowe zakładające zwiększenie zatrudnienia osób, które zostały zidentyfikowane jako zagrożone na rynku pracy, oraz umożliwienie powrotu do aktywności zawodowej osobom sprawującym opiekę nad dziećmi do lat 3., a do priorytetów inwestycyjnych zaliczono: zapewnienie dostępu do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników oraz wyrównywanie szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, w rozwoju kariery oraz godzeniu życia zawodowego i prywatnego, a także promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.

Z kolei w ramach Osi Priorytetowej 9. przewidziano do realizacji cele szczegółowe zakładające zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa, zapewnienie szerszego dostępu do usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności usług środowiskowych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz zwiększenie dostępności usług opieki zdrowotnej oraz zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej i zakresu realizowanych przez nie działań. Osiągnięcie tych celów uzależniono od wdrożenia priorytetów inwestycyjnych obejmujących: aktywną integrację osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (szczególnie osób z niepełnosprawnościami) ukierunkowaną na ich aktywizację społeczno-zawodową, ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym oraz wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze” jest dokumentem, który stanowi podstawę polityki rozwoju województwa. Jest odpowiedzią na wyzwania, którym musi sprostać województwo, aby podnieść jakość życia mieszkańców, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju.

Za cel strategiczny o charakterze priorytetowym uznano „Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych

technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym”. W dokumencie sformułowano również trzy inne cele strategiczne: 1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii, 2. Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego, 3. Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

W ramach najistotniejszego z punktu widzenia polityki społecznej celu strategicznego 3. wyznaczono kierunki działań zakładające rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, aktywizację rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej, rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki, wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej, przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integrację społeczną, wyrównanie szans edukacyjnych, a także podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006-2016 dla Powiatu Mińskiego jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy problemów społecznych występujących w powiecie, sformułowano misję („Powiat miński miejscem zapewniającym wszechstronną pomoc w celu poprawy jakości życia swoich mieszkańców i rozwiązywania istniejących problemów społecznych, dbającym o środowisko naturalne poprzez prowadzenie polityki zrównoważonego rozwoju oraz stwarzającym warunki dla dalszego rozwoju powiatu i swoich mieszkańców”) i cel główny polityki społecznej w powiecie („Stwarzanie społeczności lokalnej możliwości pozytywnego rozwiązania trudnych sytuacji życiowych przy zapewnieniu dialogu społecznego i współpracy wszystkich partnerów z wykorzystaniem wszystkich dostępnych zasobów, możliwości i wiedzy”), a następnie wyznaczono cele strategiczne i operacyjne w czterech obszarach: 1. Dysfunkcje rodziny, 2. Bezrobocie, 3. Patologie społeczne, 4. Zapobieganie marginalizacji grup społecznych.

W ramach odpowiadającym ww. obszarom czterech celów strategicznych (1. Propagowanie prawidłowego wzorca funkcjonowania rodziny, 2. Ograniczenie skutków bezrobocia i zapobieganie degradacji społeczno-zawodowych społeczeństwa. 3. Ograniczenie zjawiska patologii społecznych, 4. Ograniczenie zjawiska marginalizacji grup społecznych)

sformułowano cele operacyjne, a w ich obrębie działania w zakresie: promocji modelu rodziny, pomocy rodzinom zagrożonym dysfunkcją, prawidłowego spędzania czasu wolnego służącego wzmocnieniu relacji rodzinnych, przeciwdziałania zjawisku bezrobocia i jego dziedziczenia w rodzinach, zapobiegania degradacji społeczno-zawodowej, tj. wykluczeniu społecznemu osób długotrwale bezrobotnych, tworzenia skutecznych programów aktywizujących dla osób bezrobotnych oraz systemu wsparcia dla nich i członków ich rodzin, ograniczenia zjawiska patologii społecznych, stworzenia sprawnego systemu profilaktyki patologii społecznych oraz systemu wsparcia grup społecznych dotkniętych marginalizacją, zintegrowania działań zmierzających w kierunku pomocy osobom dotkniętym problemem patologii społecznych oraz rodzinom tych osób, zapewnienia szerokiego wachlarza ofert wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych marginalizacją oraz poprawy funkcjonowania osób wychodzących z trudnej sytuacji życiowej.

Strategia Rozwoju Gminy Jakubów na lata 2014-2024 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele, priorytety i kierunki polityki rozwoju gminy do 2024 roku. Na podstawie diagnozy potencjału ludzkiego, technicznego, przyrodniczego oraz gospodarczego gminy, sformułowano wizję („Gmina Jakubów konkurencyjna ze względu na oferowaną wysoką jakość życia, cenne walory przyrodnicze i kulturowe”) i misję („Gmina Jakubów – atrakcyjna inwestycyjnie, turystycznie, przyjazna swoim mieszkańcom”) rozwoju oraz wyznaczono cel główny („Gmina Jakubów jako atrakcyjne miejsce zamieszkania i rozwoju gospodarki lokalnej w obrębie Warszawskiego Obszaru Metropolitalnego”), cele strategiczne (1. Poprawa warunków dla gospodarki lokalnej, 2. Wzrost jakości życia mieszkańców, 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego gminy), cele operacyjne (1. Korzystne warunki do kształtowania gospodarki lokalnej, 2. Rozwinięta turystycznie gmina, 3. Wysoka jakość życia mieszkańców, 4. Promocja zasobów gminy) i działania.

W ramach ww. celów sformułowano m.in. takie działania odnoszące się do problematyki społecznej, jak: edukowanie oraz rozwijanie umiejętności i kreatywności mieszkańców gminy, przygotowywanie młodzieży do wejścia na rynek pracy oraz zachęcanie do zakładania własnej działalności gospodarczej (m.in. poprzez: zajęcia edukacyjne z prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz doradztwo edukacyjno-zawodowe w placówkach oświatowych, dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, kursy

podnoszące kompetencje dopasowane do bieżących potrzeb rynku, wprowadzenie zachęt podatkowych oraz udogodnień dla przedsiębiorców, zapewnienie środowiska sprzyjającego przedsiębiorczości dzięki dobrej jakości usług ofertowych przez Urząd Gminy), rozbudowę i doposażenie istniejącej infrastruktury turystycznej (w tym renowacja i przystosowanie wybranych obiektów zabytkowych i cennych kulturowo (budynki, obiekty sakralne) do celów kulturalnych, budowa niewielkich obiektów handlowych oraz usługowych przy atrakcjach turystycznych, zdynamizowanie rozwoju agroturystyki i usług około agroturystyki, w tym wsparcie istniejących gospodarstw agroturystycznych), rozwijanie infrastruktury technicznej (w tym poprawa jakości edukacji: doposażenie przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjalnych, modernizacja kuchni i stołówek, poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych poprzez budowę ośrodka rehabilitacyjnego w Jakubowie, poprawa jakości transportu zbiorowego, m.in. poprzez wzrost częstotliwości kursowania środków transportu), aktywizowanie społeczności lokalnej oraz wzmacnianie kapitału społecznego, w szczególności przez organizacje pozarządowe (w tym aktywizowanie osób starszych – realizacja projektu budowy dziennego domu opieki dla osób starszych w Moczydłach, wsparcie działalności Koła Gospodyń Wiejskich oraz Klubu Emerytów, zwiększenie zainteresowania kulturą mieszkańców poprzez organizację wydarzeń kulturalnych i imprez wysokiej jakości, niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych, np. uzależnień, wykluczenia społecznego i cyfrowego, społecznych konsekwencji suburbanizacji oraz prowadzenie polityki prorodzinnej), prowadzenie promocji gospodarczej, tj. przyciągnięcie nowych inwestycji oraz wspieranie działających przedsiębiorców na rynku, prowadzenie promocji turystycznej, tj. przyciągnięcie turystów i letników oraz zachęcanie ich nie tylko do turystyki weekendowej, a także promowanie gminy jako miejsca zamieszkania oraz obszaru do turystyki letniskowej – rozwijanie budownictwa jednorodzinnego.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Jakubów jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim, w centralnej części powiatu mińskiego. Od północy sąsiaduje z gminą Dobrze, od zachodu z gminami Stanisławów i Mińsk Mazowiecki, od południa z gminą Cegłów, a od wschodu z gminą Kałuszyn (wszystkie gminy z powiatu mińskiego). Siedziba gminy – miejscowość Jakubów – oddalona jest 10 km od stolicy powiatu – Mińska Mazowieckiego oraz 60 km od Warszawy.

Gmina Jakubów należy do mniejszych gmin w województwie mazowieckim; jej powierzchnia wynosi 8.698 ha (87 km²). W skład gminy wchodzi 26 miejscowości sołeckich: Aleksandrów, Anielinek, Antonina, Brzozówka, Budy Kumińskie, Góry, Izabelin, Jakubów, Jędrzejów Stary, Jędrzejów Nowy, Józefin, Kamionka, Leontyna, Ludwinów, Łaziska, Mistów, Moczydła, Nart, Przedewsie, Rządza, Szczytnik, Strzebula, Turek, Tymoteuszew, Wiśniew i Wola Polska.

Północno-zachodnia i częściowo środkowa część gminy to obszary o dominującej funkcji letniskowej i turystycznej. W planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy tereny miejscowości Wola Polska, Ludwinów i Tymoteuszew przeznaczone są pod budownictwo letniskowe.

Geograficznie gmina Jakubów umiejscowiona jest w zachodniej części Niziny Południowo-Podlaskiej, między Równiną Wołomińską i Garwolińską a Obniżeniem Węgrowskim, w regionie zwanym Wysoczyzną Kałuszyńską. Na terenie gminy dominują równiny i niewielkie wzniesienia, przeważnie od 170-190 m n.p.m. Najwyżej położona jest północno-wschodnia część gminy, gdzie najwyższe wzgórze morenowe koło wsi Turek ma wysokość 217 m n.p.m.

Gmina znajduje się w obszarze zlewni Bugu i Wisły, tworząc tzw. kałuszyński węzeł wodny, tj. obszar źródłany kilku rzek i potoków odpływających w różnych kierunkach. Przez gminę przepływają tylko niewielkie ciek wodne; największy – rzeka Rządza o wyjątkowej czystości wód i bogatej faunie i florze (szczególnie ptactwo) oraz rzeki Czarna, Osownica i Mienia mające charakter rowu melioracyjnego. Blisko 4% powierzchni gminy (337 ha) zajmuje obszar prawnie chroniony, będący częścią Mińskiego Obszaru Chronionego

Krajobrazu. Rzeka Rządza, przepływając przez całą szerokość gminy, nadaje jej niezaprzeczalne walory krajobrazowe i stanowi przy tym atrakcję nie tylko dla mieszkańców, ale i turystów. Osobliwością krajobrazową gminy jest jezioro Torfisko o powierzchni ok. 16 ha powstałe w miejscu dawnej eksploatacji torfu, obecnie bogate siedlisko fauny i flory.

Na terenie gminy znajduje się kilka pomników przyrody ożywionej, niektóre liczą ponad 400 lat, a wśród nich m.in.: klon jawor o obwodzie pnia 410 cm, modrzew europejski i wiąz szypułkowy mające 320 cm w obwodzie, rosnące na terenie zespołu dworskiego folwarku Łaziska oraz dąb szypułkowy o obwodzie 420 cm rosnący na prywatnej posesji w Woli Polskiej. Ciekawym obiektem jest także polodowcowy blok skalny pozostawiony przez lądolód plejstoceni w miejscowości Strzebula, którego średnica wynosi 150 cm.

Historia gminy Jakubów sięga XV wieku i związana jest z przywilejem erekcyjnym kościoła w Jakubowie wydanym w 1473 roku, a sama nazwa pochodzi od imienia budowniczego parafii i założyciela osady – kasztelana czerskiego Jakuba z Gościańczy. W kościele w Jakubowie zachowały się archiwalne zapiski dotyczące tego wydarzenia, a o osobie założyciela przypomina herb gminy Jakubów, który przedstawia św. Jakuba oraz godło z herbu Prus III. Święty Jakub to patron założyciela Jakubowa, zaś herb Prus III jest herbem rodowym Gościańskich. Wizerunek św. Jakuba Większego w herbie gminy nawiązuje również do symbolu pielgrzymowania drogami św. Jakuba. W XV wieku na mapie pojawiły się także inne miejscowości należące dziś do gminy Jakubów, m.in. Brzozówka, Jędrzejów, Kamionka, Łaziska, Mistów, Moczydła, Rządza, Szczytnik, Turek i Wiśniew.

W wyniku III rozbioru Polski w 1795 roku teren Jakubowa znalazł się pod zaborem austriackim, w Galicji Zachodniej, która w 1809 roku została włączona do Księstwa Warszawskiego, a po jego upadku znalazła się w Królestwie Polskim. W okresie powstania listopadowego przez ziemie Jakubowa kilkakrotnie przetaczały się wojska polskie i rosyjskie, a w maju 1831 roku wskutek walk na terenie wsi miejscowość została spalona. W drugiej połowie XIX wieku w Jakubowie i Dobrem otwarto rządowe szkoły elementarne, w których po roku 1867 uczono w języku rosyjskim. W tym czasie, poprzez wydzierżawienie gruntów kolonistom, powstały także wsie: Ludwinów, Aleksandrów, Budy Kumińskie oraz Góry, które następnie w 1864 roku zostały uwłaszczone.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w 1918 roku gmina Jakubów musiała zmierzyć się z problemem ujednolicenia form organizacyjnych administracji terenowej, co

udało się dopiero w 1933 roku. II wojna światowa nie objęła Jakubowa bezpośrednimi starciami zbrojnymi, czego doświadczyły ościennie gminy, ale przez tereny gminy wielokrotnie przetaczały się fale uchodźców: uciekinierzy z zachodniej Polski, prześladowani Żydzi, ludność wysiedlona z Zamojszczyzny – to właśnie we wsiach gminy Jakubów znalazło schronienie 150 osób wysiedlonych w 1943 roku w ramach hitlerowskiego planu wynarodowienia wschodniego pogranicza. Od 1954 roku do 1972 roku gmina Jakubów stanowiła gromadę – najmniejszą jednostkę podziału administracyjnego utworzoną na mocy ówczesnego prawa. Powołanie gminy jako najmniejszej jednostki podziału administracyjnego w 1990 roku naznaczyło dzisiejszy kształt gminy Jakubów.

Na terenie gminy zachowały się liczne drewniane budynki mieszkalne i zagrodowe, przeważnie z przełomu XIX i XX wieku, posiadające wartość zabytkową, które w połączeniu z układem ruralistycznym z końca XIX wieku stanowią ciekawy układ kulturowo-przyrodniczy. Na terenie całej gminy tradycyjna zabudowa harmonizuje z łąkami pól i łąkami, tworząc ciekawe formy naturalnego krajobrazu.

Na terenie gminy Jakubów wartość zabytkową przedstawiają głównie obiekty budownictwa sakralnego, zespoły dworsko-pałacowe oraz wiejskie obiekty budownictwa drewnianego. Ochroną prawną objętych jest 13 obiektów, które zostały wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. Są to: dwa domy z I połowy XX wieku zlokalizowane na terenie miejscowości Aleksandrów; budynek gospodarczy w zespole podworskim z początku XX wieku oraz dwór z XIX wieku znajdujące się na terenie Jakubowa; cmentarz rzymskokatolicki z początku XX wieku zlokalizowany w miejscowości Jakubów; plebania murowana w stylu eklektycznym z 1903 roku w zespole sakralnym parafii pw. św. Anny w Jakubowie; ruiny dworu z XVIII wieku znajdujące się w Łaziskach; kaplica Mariawitów z połowy XX wieku w miejscowości Nowy Jędrzejów; dom z lat 30-tych XX wieku w Starym Jędrzejowie; brama – dzwonnica w zespole kościoła rzymskokatolickiego z 1925 roku; cmentarz Mariawitów z początku XX wieku; cmentarz rzymskokatolicki z połowy XIX wieku oraz plebania w zespole kościoła Mariawitów z 1930 roku w miejscowości Wiśniew.

2. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA

Przez obszar gminy Jakubów przebiega droga krajowa Nr 2 Świecko – Poznań – Września – Słupca – Konin – Koło – Krośnice – Kutno – Łowicz – Sochaczew – Błonie – Warszawa – Mińsk Mazowiecki – Siedlce – Międzyrzec Podlaski – Biała Podlaska – Terespol, a także 9-cio kilometrowy odcinek obwodnicy Mińska Mazowieckiego. Gmina Jakubów połączona jest z trasą autostrady A2 węzłem Janów, a kolejne planowane odcinki autostrady zostaną poprowadzone przez teren gminy z punktami obsługi podróżnych w Antoninie i Józefinie.

System komunikacyjny gminy uzupełniają sieć dróg powiatowych: Nr 2212 Jędrzejów – Jakubów, Nr 2214 Stanisławów – Młęcin – Kamionka, Nr 2224 Stara Niedziałka – Mistów – Libertów, Nr 2225 Mistów – Anielinek – Jakubów, Nr 2226W Jakubów – Wiśniew – Kluki, Nr 2227 Mińsk Mazowiecki – Niedziałka – Jakubów, Nr 2229 Jędrzejów – Cegłów – Kuflew, Nr 2249 Kałuszyn – Czarnogłów – Wiśniew, Nr 2250 Kałuszyn – Przytoka – Jakubów oraz drogi gminne.

Obsługa mieszkańców gminy Jakubów odbywa się transportem autobusowym. Przez jej teren prowadzone są połączenia o znaczeniu regionalnym na trasie Warszawa – Siedlce – Biała Podlaska oraz powiązania międzygminne a także wewnątrzgminne. Większość połączeń autobusowych na terenie gminy realizowanych jest przez przedsiębiorstwo MOBILIS GROUP. Powiązania zewnętrzne gminy za pośrednictwem PKS odbywają się z dworca autobusowego w Mińsku Mazowieckim w kierunku Warszawy, Białegostoku, Białej Podlaskiej. W ramach komunikacji podmiejskiej działa jeden przewoźnik prywatny (Autokarowy Przewóz Osób BAGS), który realizuje połączenia na trasie Dobrze – Jakubów – Mistów – Niedziałka – Mińsk Mazowiecki – Warszawa.

Mimo dobrej sieci dróg układ tras autobusowych w gminie jest niewystarczający, przede wszystkim w zakresie powiązań wewnętrznych. Przyczyna leży po stronie niedostatków technicznych sieci drogowej, wskutek czego wiele domostw pozostaje w odległości przekraczającej 1,5 km od przystanków. Dostęp do komunikacji autobusowej i do przystanków można ocenić w gminie jako niewystarczający. Równocześnie gmina przy udziale finansowym mieszkańców na bieżąco przeprowadza modernizację przystanków autobusowych – na koniec 2013 roku zmodernizowanych było 90% wiat przystankowych na terenie gminy.

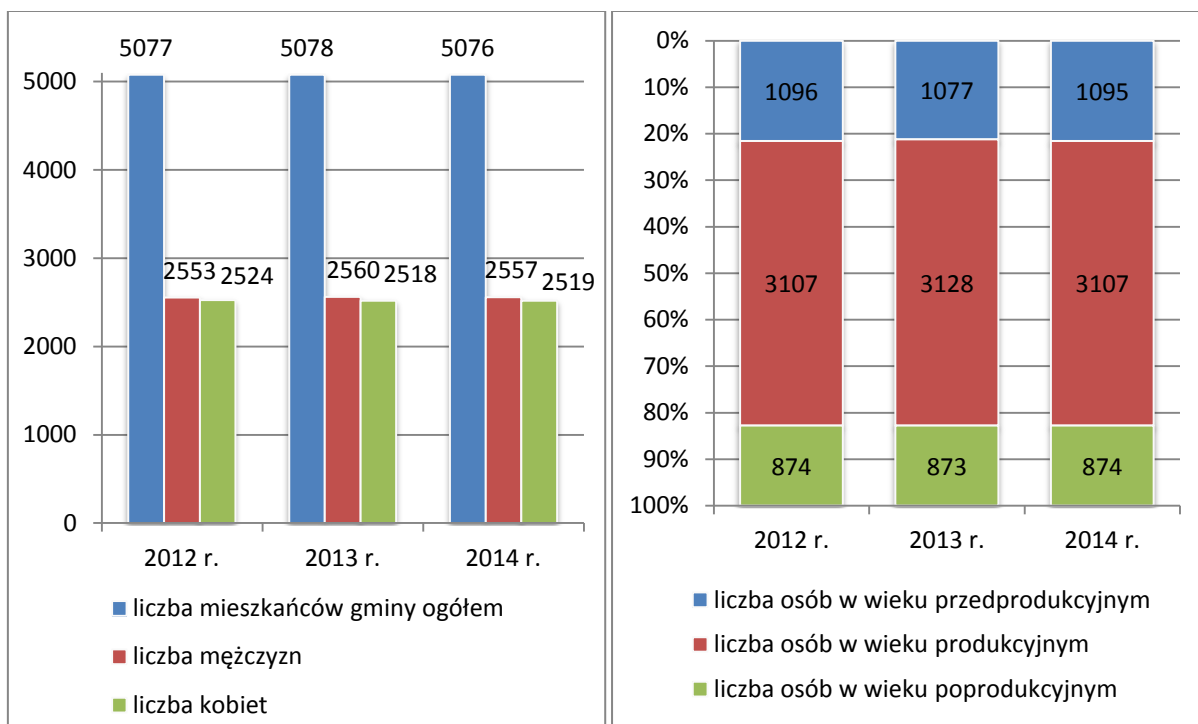
Najlepsze połączenie komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy Jakubowa, Mistowa, Anielinka, Izabelina, Łazisk, Woli Polskiej, Jędrzejowa Starego i Nowego, Wiśniewa, Turka, Rządzy, Szczytnika, Przedewsia, Leontyny i Tymoteuszewa. Z trudnościami komunikacyjnymi borykają się natomiast mieszkańcy miejscowości: Budy Kumińskie, Góry, Strzebula, Kamionka, Moczydła, Aleksandrów, Brzozówka, Antonina, Józefin, Ludwinów i Nart.

3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE

W latach 2012-2014 liczba ludności gminy Jakubów utrzymywała się na podobnym poziomie (5.077 w 2012 r., 5.078 w 2013 r. i 5.076 w 2014 r.). Na koniec kolejnych lat nieznacznie większość wśród ogółu ludności gminy stanowili mężczyźni (50,3% w 2012 r. i po 50,4% w 2013 r. i 2014 r.).

W analizowanym okresie liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym ulegała niewielkim wahaniom, z kolei na tym samym poziomie pozostawała liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2012-2014

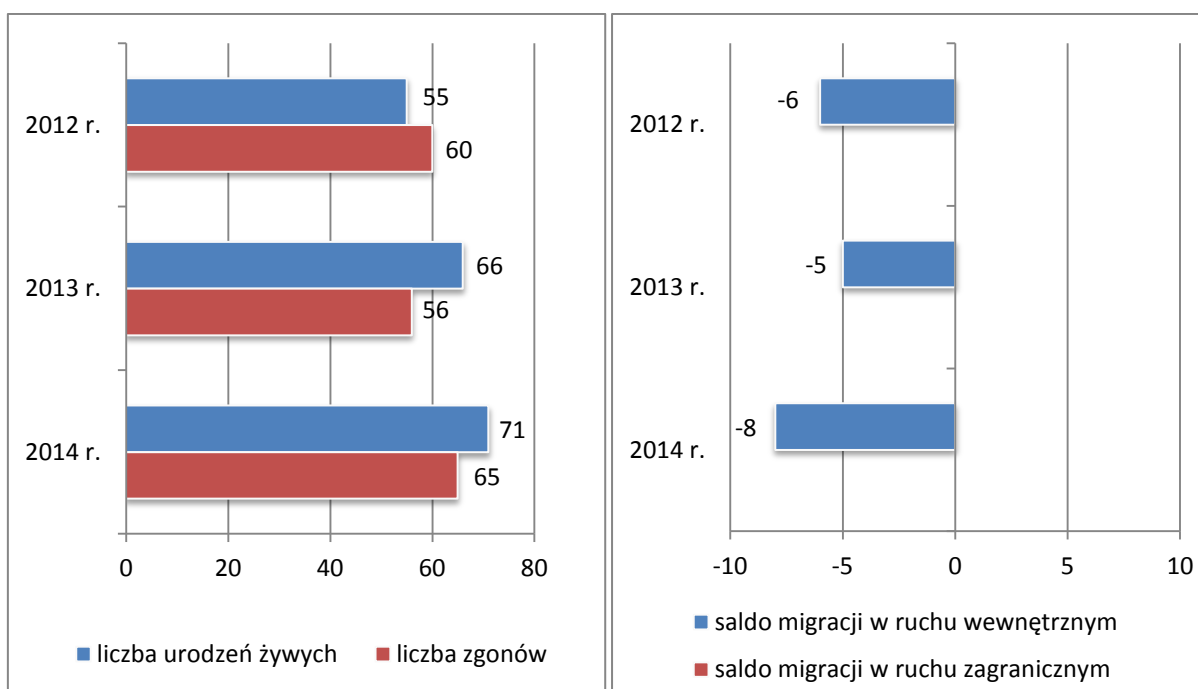

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Utrzymującą się na podobnym poziomie liczba mieszkańców gminy była efektem korzystnego w latach 2013-2014 przyrostu naturalnego (+10 w 2013 r., +6 w 2014 r.), który równoważył ujemne saldo migracji odbywającej się w ruchu wewnętrznym (-6 w 2012 r., -5 w 2013 r., -8 w 2014 r.).

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i migracyjnego mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

*brak danych dotyczących migracji w ruchu zagranicznym.

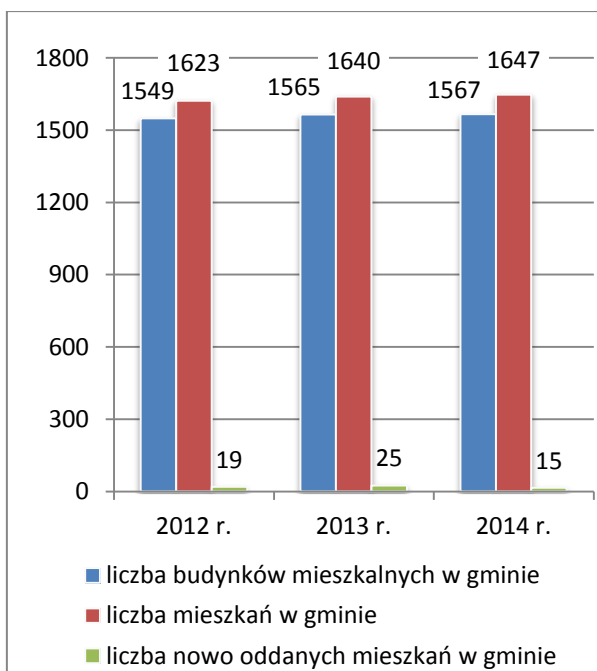
Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy podkreślić, iż przyjęty do badania trzyletni okres jest zbyt krótki, aby jednoznacznie zdefiniować charakter zachodzących zmian. Równocześnie stwierdzenie, że sytuacja demograficzna w gminie jest korzystniejsza niż w innych gminach powiatu mińskiego i województwa mazowieckiego nie wskazuje jeszcze na pozytywne trendy. Analizując stosunek ludności w wieku produkcyjnym do grupy osób w wieku przedprodukcyjnym można spodziewać się, że w kolejnych latach będzie rosła populacja osób starszych, co w niedługiej perspektywie będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2012-2014 liczba mieszkań w gminie Jakubów zwiększała się z roku na rok (z 1.623 w 2012 r. do 1.647 w 2014 r.). Z kolei z danych Urzędu Gminy Jakubów wynika, że w latach 2012-2014 liczba mieszkań będących w zasobach gminy pozostawała na tym samym poziomie (po 8). Wśród nich było 1 mieszkanie socjalne.

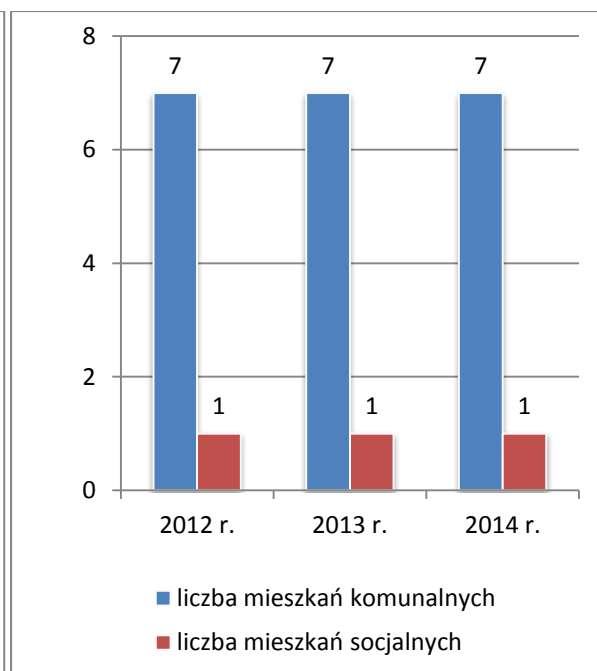
W latach 2012-2014 liczba nowo oddanych mieszkań w gminie była niewielka, ulegając wahaniom (19 w 2012 r., 25 w 2013 r., 15 w 2014 r.). Łączna liczba dostępnych w nich izb oraz powierzchnia użytkowa wyniosła odpowiednio 110 i 2.647 m² w 2012 roku, 137 i 3.321 m² w 2013 roku oraz 81 i 2.083 m² w 2014 roku. Wśród nowo oddanych mieszkań w gminie nie było mieszkań poszerzających zasoby gminy.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2012-2014

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny oraz Urząd Gminy Jakubów.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2013 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu,

ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Najlepiej wyglądała sytuacja z dostępem do sieci wodociągowej, do której podłączonych było 77,% mieszkań. Ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 68,7 i 66% mieszkań, a do centralnego ogrzewania dostęp miało 60,9% mieszkań. Z kolei do gazu sieciowego podłączone były jedynie 2 mieszkania.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy i realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	1	1	1
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	5	12	6
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	381	880	545

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie.

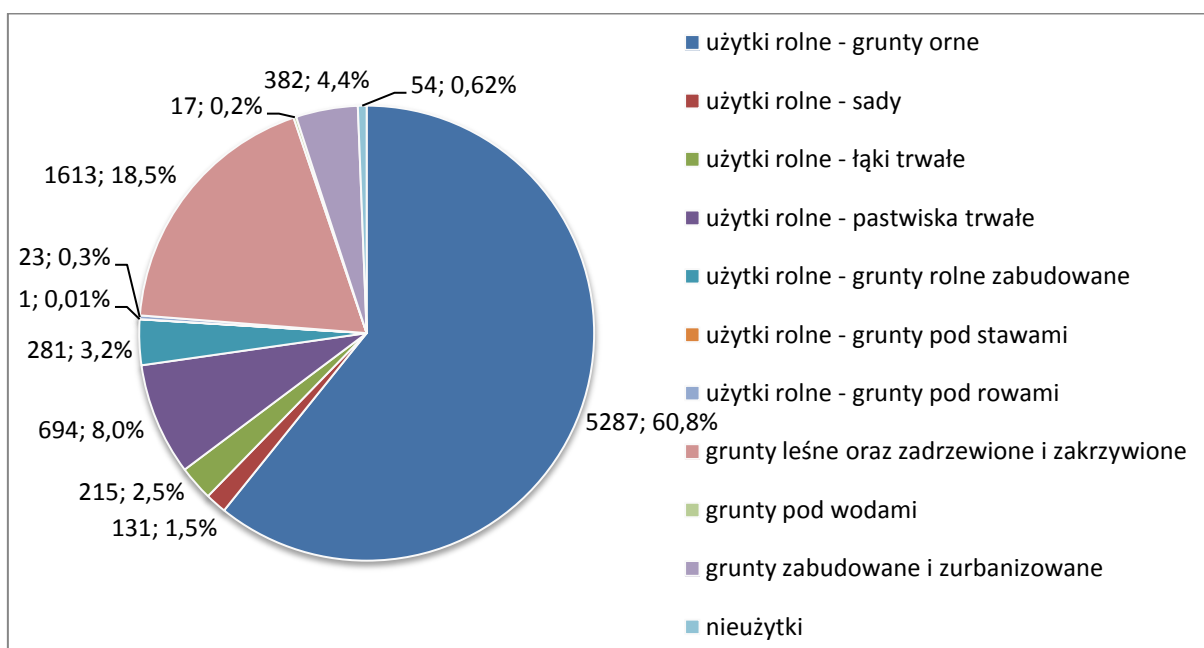
W latach 2012-2014 dodatki mieszkaniowe przyznano 1 gospodarstwu domowemu. Ich liczba ulegała wahaniom (5 w 2012 r., 12 w 2013 r., 6 w 2014 r.), podobnie jak wartość kwot wydatkowanych na realizację tego zadania (381 zł w 2012 r., 880 zł w 2013 r., 545 zł w 2014 r.). Prognozuje się, że po kolejnym wzroście kryterium dochodowego w marcu 2015 roku, liczba gospodarstw domowych objętych wsparciem w formie dodatków mieszkaniowych ulegnie zwiększeniu.

Warto dodać, iż w 2014 roku gospodarstwo domowe, któremu przyznano dodatki mieszkaniowe, otrzymało dodatek energetyczny na kwotę 63 zł. Ta forma pomocy udzielana jest najuboższym najemcom mieszkań, którzy pobierają dodatek mieszkaniowy i mają problem z uiszczaniem opłat za energię.

4. STRUKTURA GOSPODARCZA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Jakubów jest gminą o charakterze rolniczym, mimo iż układ agrarny nie jest szczególnie korzystny. Struktura użytków świadczy o dominującej roli rolnictwa w gospodarce gminy: ponad 76% zajmują użytki rolne, w tym 60,8% grunty orne, a 10,5% łąki i pastwiska. Lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują 18,5% powierzchni gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2014 roku (w ha)

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Obszar gminy Jakubów charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem gleb. Najwięcej występuje gleb IV klasy, które zajmują 2.974 ha (co stanowi 46,9% powierzchni użytków rolnych), w tym gleby klasy IVa zajmują 2.064 ha. Inne dobre gleby zajmują 761 ha (12% powierzchni użytków rolnych) i należą do nich gleby klasy IIIb (748 ha) i gleby klasy IIIa (13 ha). Duży jest udział gleb słabych. Gleby klasy V zajmują 1.375 ha (21,7% powierzchni użytków rolnych), a gleby klasy VI – 1.113 ha (17,6%).

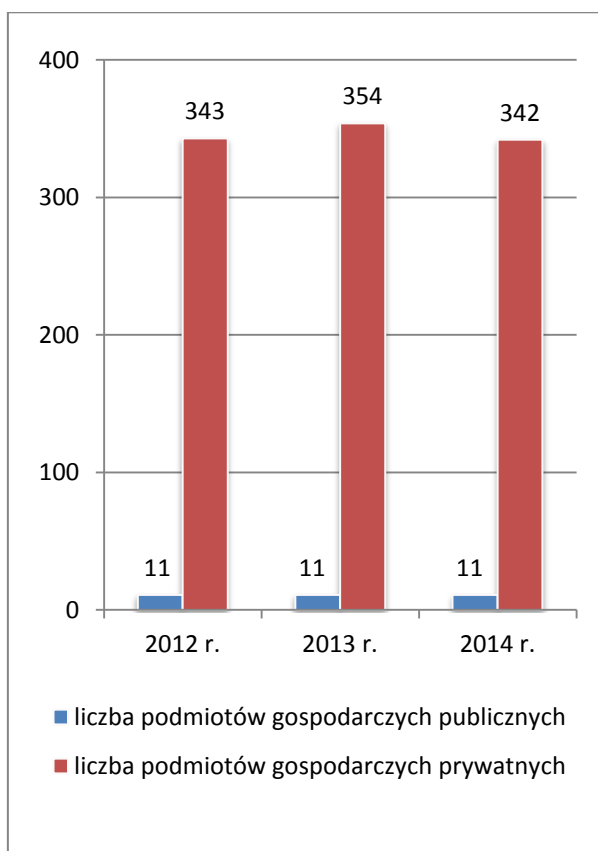
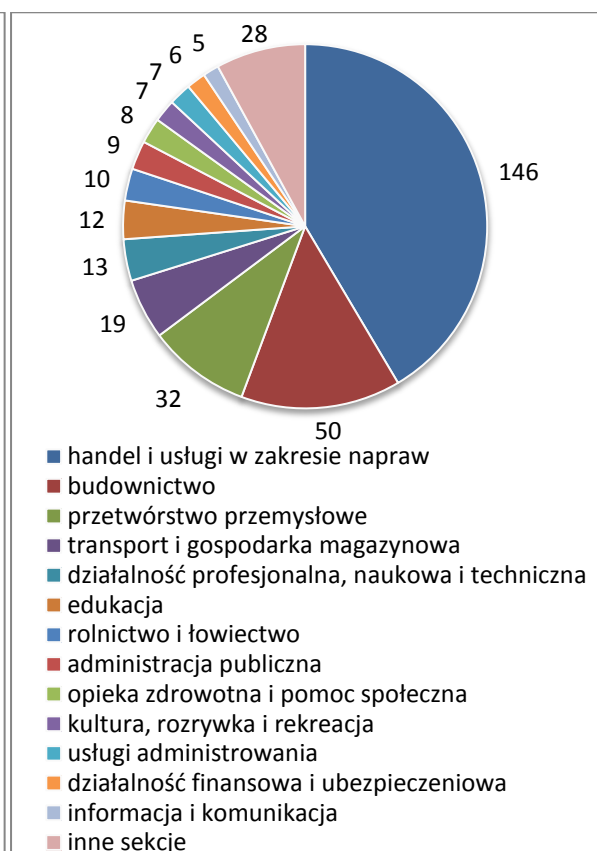
Gleby występujące na obszarze gminy Jakubów wykazuje średnią i niską zasobność w składniki pokarmowe. Większość z nich wymaga nawożenia mineralnego i organicznego. Najlepsze gleby występują we wsiach: Józefin, Brzozówka, Nowy Jędrzejów, Przedewsie,

Moczydła, Jakubów, Łaziska, Nart, Stary Jędrzejów i Strzebula, zaś najślabsze we wsiach: Izabelin, Wola Polska, Ludwinów, Budy Kumińskie, Antonina, Góry, Rządza i Tymoteuszew. Podstawowym kierunkiem produkcyjnym w gminie jest produkcja roślinna, w tym zbóż i ziemniaków, dużą rolę odgrywa też hodowla bydła oraz trzody chlewnej.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w gminie funkcjonowało 917 gospodarstw rolnych, z czego 752 prowadziły działalność rolniczą. Wśród nich było 27 gospodarstw małych o powierzchni do 1 ha, 361 gospodarstw o powierzchni od 1 do 5 ha, 251 gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha, 77 gospodarstw o powierzchni od 10 do 15 ha oraz 36 gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej.

W strukturze upraw dominowały zboża (uprawą zbóż zajmowało się 640 gospodarstw rolnych spośród 667 trudniących się uprawą) i ziemniaki (336), natomiast podstawowy kierunek produkcji zwierzęcej stanowił chów bydła (hodowlą bydła zajmowało się 281 gospodarstw rolnych spośród 499 utrzymujących zwierzęta gospodarskie) i trzody chlewnej (166). Najbardziej rozwinięta hodowla bydła prowadzona była we Wiśniewie, Mistowie, Jakubowie i Ludwinowie, zaś trzody chlewnej w Moczydłach, Jakubowie i Wiśniewie. W większości gospodarstw (358) hodowano też drób, którego pogłowie wyniosło łącznie 149.184 sztuk.

W latach 2012-2014 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie ulegała wahaniom (354 w 2012 r., 365 w 2013 r., 353 w 2014 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (343 w 2012 r., 354 w 2013 r., 342 w 2014 r.). W analizowanym okresie systematycznie spadała liczba podmiotów gospodarczych trudniących się rolnictwem i łowiectwem (z 24 w 2012 r. do 10 w 2014 r.). Na koniec 2014 roku dominującym rodzajem działalności gospodarczej był handel i usługi w zakresie napraw (146 podmiotów). Duże znaczenie miały także budownictwo (50) i przetwórstwo przemysłowe (32). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2012-2014**Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2014 roku**

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

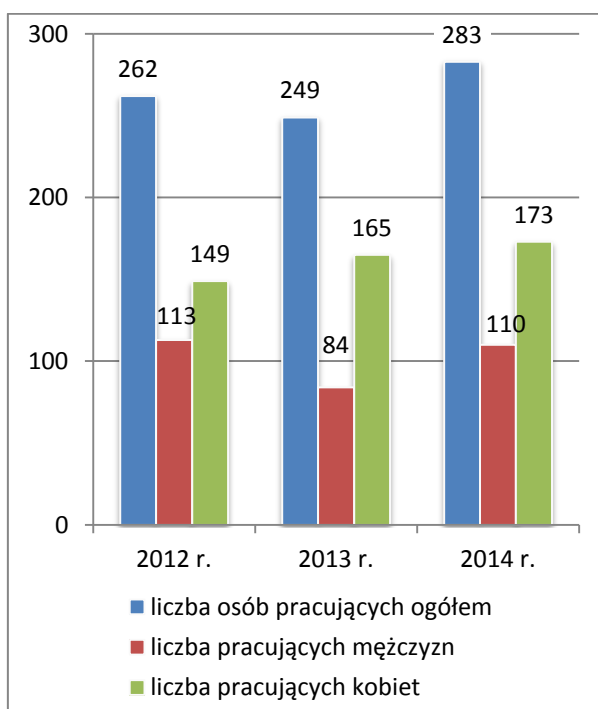
Spośród działających w gminie Jakubów firm wymienić można m.in.: Bank Spółdzielczy w Mińsku Mazowieckim, Oddział w Jakubowie, Kopalnię piasku w Górach, spółkę „Eko-Sam Bis” trudniącą się odbiorem i transportem odpadów oraz recyklingiem, a także Zakład Usługowo-Handlowy „Anwitpol” z Jędrzejowa działający w branży artykuły i maszyny rolnicze. Na terenie gminy funkcjonują w większości niewielkie podmioty handlowo-usługowe i drobne zakłady wytwórcze zatrudniające kilka osób.

Choć zasadniczo sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy, w Jakubowie nie ma takiego bezpośredniego przełożenia. Mimo niewysokiego potencjału gospodarczego gminy, jej mieszkańców cechuje niski poziom bezrobocia. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim, w latach 2012-2014 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Jakubów ulegała wahaniom (262 w 2012 r., 249 w 2013 r. i 283 w 2014 r.), zmniejszała się natomiast liczba osób bezrobotnych (183 w 2012 r., 178 w 2013 r., 168 w 2014 r.). Wśród

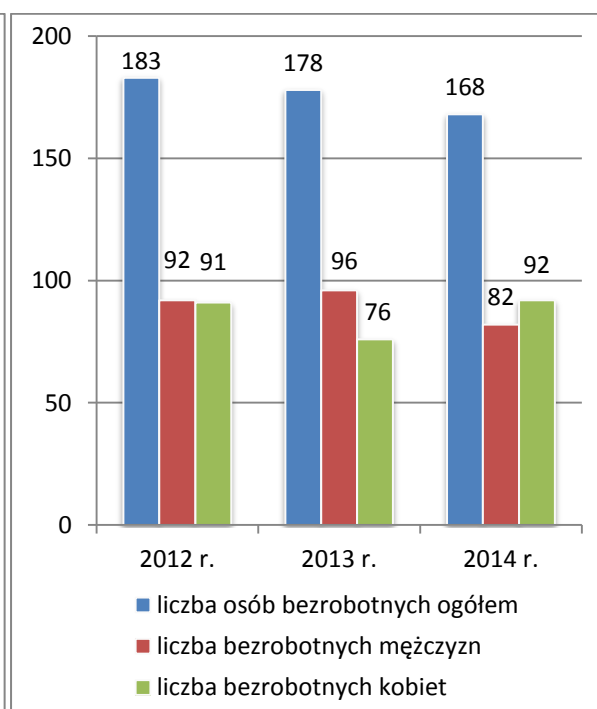
osób pozostających bez pracy w latach 2012-2013 większość stanowili mężczyźni (50,3% w 2012 r., 53,9% w 2013 r.) natomiast w 2014 roku kobiety (54,8%).

Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym był niewysoki i z roku na rok ulegał obniżeniu. W 2012 roku wyniósł on 5,9%, rok później 5,7%, a w 2014 roku 5,4%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2012-2014*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2012-2014

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

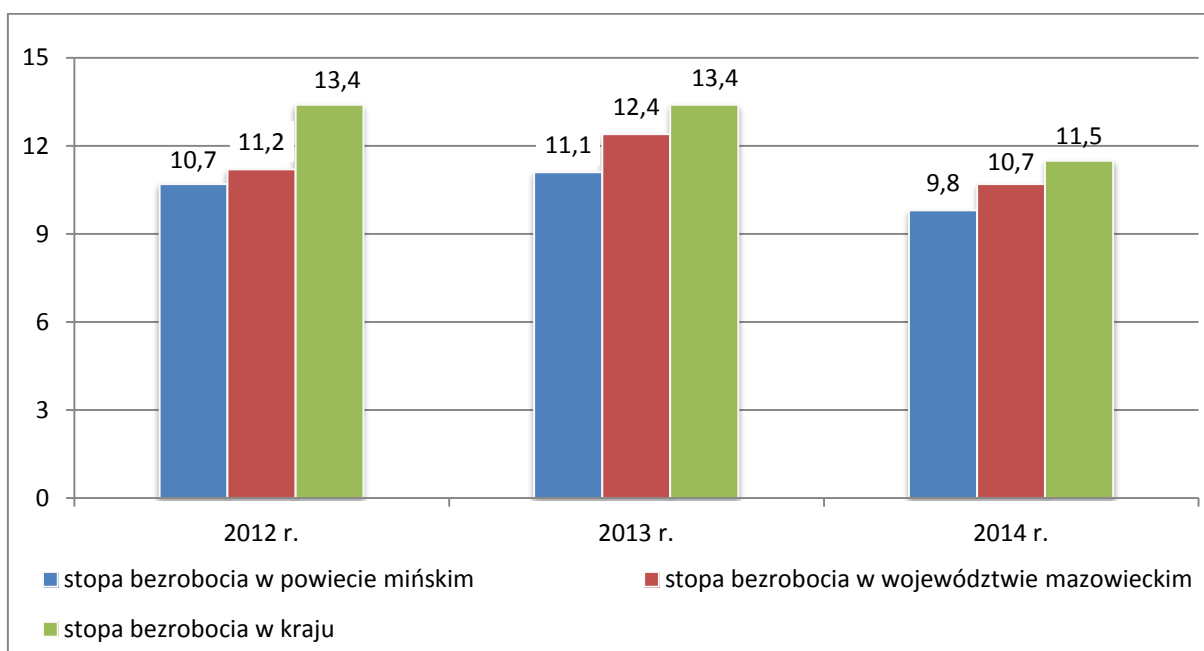
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim.

Statystyki bezrobocia w gminie Jakubów, w omawianym okresie wyglądają korzystnie – liczba osób pozostających bez zatrudnienia jest niewielka i dodatkowo systematycznie spada. Z pewnością wpływ na to ma bliskość dużych rynków pracy (oddalony o 10 km Mińsk Mazowiecki oraz oddalona o 60 km Warszawa). Nie bez znaczenia są również realizowane w gminie aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, m.in. przez miejscowy GOPS i z wykorzystaniem środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na sytuację na rynku pracy w 2014 roku miała wpływ liczba ofert pracy, która wyniosła 41,

z czego 18 dotyczyło możliwości zatrudnienia subsydiowanego. Najwięcej miejsc pracy pojawiło się w sektorze budowlanym – 16, kolejne 7 w administracji publicznej (wszystkie subsydiowane), po 4 w edukacji i handlu.

W latach 2012-2014 stopa bezrobocia w powiecie mińskim była niższa niż w województwie mazowieckim i w kraju osiągając w 2014 roku 9,8% w stosunku do 10,7% w 2012 roku. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie mińskim, w województwie mazowieckim i w kraju w latach 2012-2014 (w %)

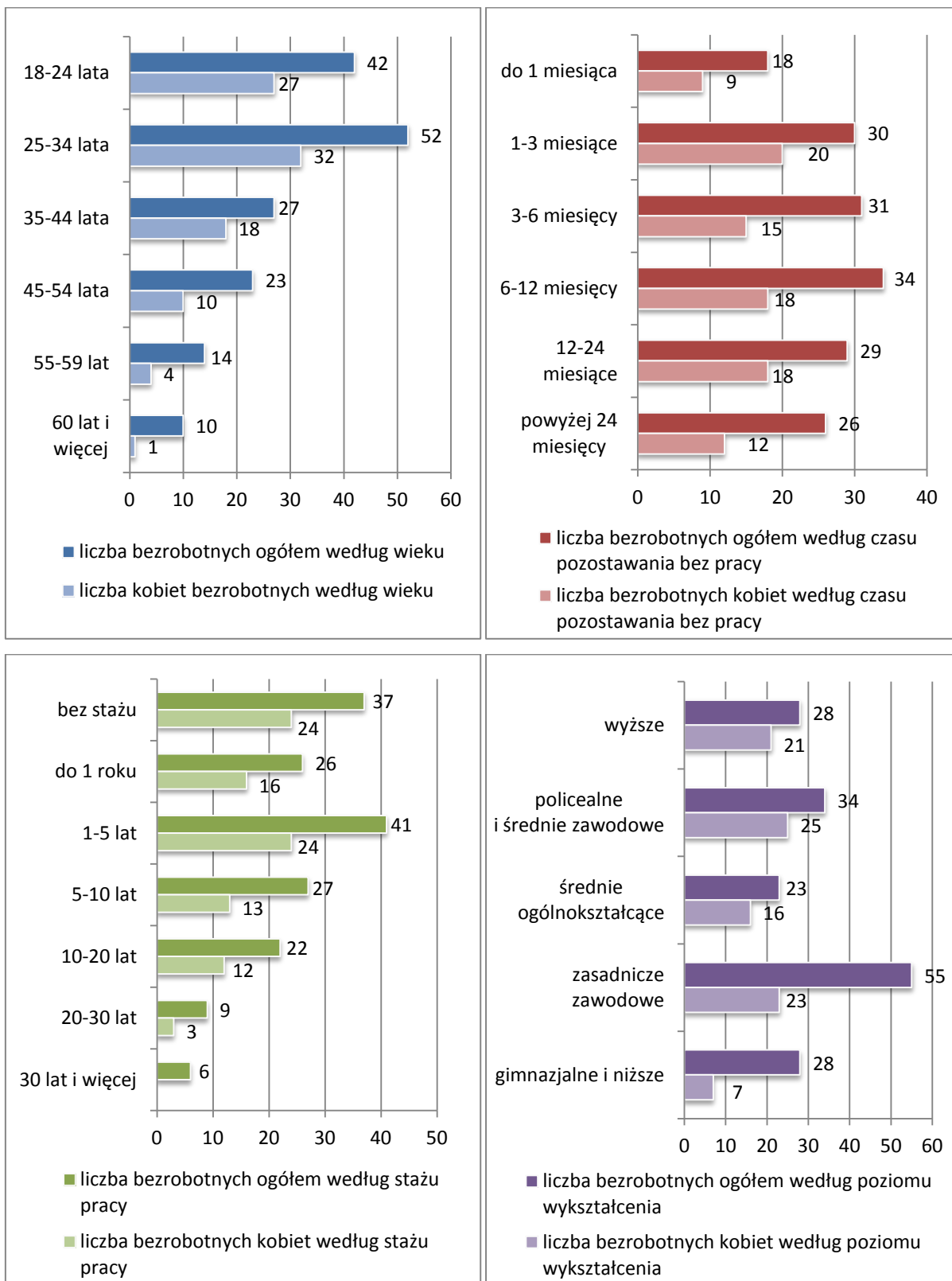
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2014 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (52 osoby), osoby pozostające bez zatrudnienia od 6 do 12 miesięcy (34 osoby), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (41 osób), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (55 osób).

Największy odsetek kobiet wśród bezrobotnych odnotowano w gronie osób w wieku 35-44 lata (66,6%), pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy (66,6%), bez stażu pracy (64,9%) i ze stażem pracy do 1 roku (61,5%), a także z wykształceniem wyższym (75%) oraz policealnym i średnim zawodowym (73,5%).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2014 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim.

Podsumowując sytuację na lokalnym rynku pracy, można stwierdzić, iż głównym zajęciem mieszkańców jest praca w rolnictwie. Jednocześnie bliskość aglomeracji warszawskiej i dobre połączenia komunikacyjne powodują, że wiele osób podejmuje zatrudnienie poza miejscem zamieszkania. Wydzielone tereny inwestycyjne w północnej części gminy, istniejące linie energetyczne i gazowe, planowana budowa zbiornika retencyjnego na rzece Rządzy a także duże zainteresowanie kupnem ziemi z przeznaczeniem na rekreację i wypoczynek stwarzają szansę na dalsze nowe miejsca pracy, głównie w handlu i usługach.

Rozważając położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia należy zwrócić uwagę na potrzebę zapewnienia warunków do rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych przy zwróceniu szczególnej uwagi na gospodarstwa rolne (wyspecjalizowanie rolnictwa, wzmocnienie przetwórstwa). Istotne znaczenie dla rynku pracy może mieć także rozwinięcie potencjału, jaki tkwi w turystyce, w tym agroturystyce.

5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W roku szkolnym 2014/2015 w gminie Jakubów funkcjonowały 4 przedszkola, 4 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum. Przedszkola mają swoje oddziały przy szkołach podstawowych. Dane szczegółowe temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2014/2015

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Zespół Szkół w Jakubowie	ul. Szkolna 10, 05-306 Jakubów
	w tym: Szkoła Podstawowa im. Wł. Broniewskiego	
	Gimnazjum im. Orła Białego	
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. 7 Pułku Ułanów Lubelskich w Wiśniewie	Wiśniew 45a, 05-306 Jakubów
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Mistowie	Mistów, ul. Szkolna 3, 05-306 Jakubów
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Jędrzejowie Nowym	Jędrzejów Nowy 30, 05-306 Jakubów

Źródło danych: Urząd Gminy Jakubów.

W analizowanym roku szkolnym do przedszkoli publicznych uczęszczało łącznie 120 dzieci, w szkołach podstawowych naukę pobierało 439, a w gimnazjum 158 uczniów.

W placówkach oświatowych zatrudnionych było łącznie 73 nauczycieli: 5 nauczycieli (5 etatów) w przedszkolach, 48 nauczycieli (40 etatów) w szkołach podstawowych oraz 20 nauczycieli (17 etatów) w gimnazjum.

Placówki oświatowe w gminie są remontowane i modernizowane w miarę posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Zapewniają dzieciom i uczniom dostęp do świetlicy, biblioteki i boisk, są wyposażone w sprzęt komputerowy oraz organizują zajęcia pozalekcyjne. W szkołach realizowane są projekty rozwijające zainteresowania i umiejętności uczniów oraz programy profilaktyczne, np. w Publicznej Szkole Podstawowej w Wiśniewie realizowano programy pn. „Tworzymy świat bez uzależnień” czy „Mówimy: stop agresji!”. Ponadto placówki uczestniczą w projektach mających na celu ich doposażenie. Dla przykładu w roku szkolnym 2014/2015 placówki przedszkolne biorąc udział w projekcie pn. „Przedszkole przy szkole” skorzystały z dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, dzięki któremu zakupiono wyposażenie dostosowane do potrzeb i możliwości dzieci, m.in. sprzęt ICT, meble przedszkolne i rolety okienne, wyposażenie wypoczynkowe, zabawki i pomoce dydaktyczne, artykuły plastyczne, wyposażenie do utrzymywania czystości w pomieszczeniach oraz bhp, doposażenie kuchni i szatni oraz przedmioty do organizacji placu zabaw (łączna kwota dofinansowania wyniosła ok. 175 tysięcy złotych).

6. ŻYCIE KULTURALNE I INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA

Główną instytucją prowadzącą działalność kulturalną w gminie Jakubów jest Gminna Biblioteka Publiczna w Jakubowie i jej filia w Wiśniewie. W ramach działalności statutowej placówka zajmuje się gromadzeniem oraz opracowywaniem materiałów bibliotecznych z uwzględnieniem materiałów dotyczących regionu, udostępnianiem zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczaniem ich do domu oraz prowadzeniem wypożyczeń międzybibliotecznych, a także prowadzeniem działalności informacyjno-bibliograficznej, popularyzacją książki i czytelnictwa oraz współdziałaniem i współpracą z innymi instytucjami kultury, organizacjami i towarzystwami w celu rozwijania i zaspokajania potrzeb oświatowych i kulturalnych mieszkańców.

Biblioteka dysponuje zróżnicowanym, regularnie uzupełnianym księgozbiorem, który poza książkami obejmuje różnorodne czasopisma. W 2014 roku placówka posiadała 18.938 woluminów, a jej czytelnikami było ponad 12% mieszkańców gminy. Biblioteka zapewnia czytelnikom dostęp do komputerów i sieci Internet, przy Bibliotece funkcjonuje pracownia komputerowa oraz Gminne Centrum Informacji, przy współpracy z którym redagowany jest kwartalnik Urzędu Gminy „Nasza Gmina Jakubów” oraz biuletyn biblioteczny. Gazeta gminna relacjonuje prace Rady Gminy i Wójta Gminy oraz informuje o planowanych inwestycjach, wydarzeniach i uroczystościach. Kwartalnik wydawany jest nieprzerwanie od grudnia 2010 roku.

Biblioteka jako placówka kultury organizuje również spotkania autorskie, konkursy, wieczorki poetyckie, warsztaty literackie i lekcje biblioteczne, m.in. warsztaty literackie z poetką Stanisławą Gujską czy spotkanie autorskie z Andrzejem Karlikowskim, autorem książki „Nasze nazwiska”. Jest też współorganizatorem lokalnych imprez okolicznościowych, pomysłodawcą wystaw i kiermaszy.

Biblioteka prowadzi działalność kulturalną we współpracy z Urzędem Gminy, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi parafiami. Dynamikę życia społeczno-kulturalnego w gminie obrazują gminne uroczystości okolicznościowe, z których ważniejsze to: Dożynki Gminne, Gminny Dzień Edukacji, Dzień Kobiet, Dzień Seniora czy Gminna Wigilia. Obchody tych świąt uatrakcyjniają występy artystyczne, m.in. w wykonaniu Zespołów Ludowych „Wrzos”, „Ludwinianki”, „Wisienka” i „Jakubowiacy”, zespołów szkolnych, kiermasze i wystawy lokalnych wyrobów i rękodzieła, konkursy, m.in. wieńców dożynkowych czy palm wielkanocnych.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminna Biblioteka Publiczna w Jakubowie	ul. Mińska 15, 05-306 Jakubów
2.	Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Wiśniewie	Wiśniew 45, 05-306 Jakubów

Źródło danych: Urząd Gminy Jakubów.

Ofertę kulturalną gminy wzbogaca Izba Pamięci Regionalnej mieszcząca się w budynku Zespołu Szkół w Jakubowie. Gromadzi ona przedmioty i przyrządy związane

z przeszłością tutejszej społeczności w celu ocalenia od zapomnienia autentycznych narzędzi rolnych, jak: kosy, sierpy i cepy, przedmiotów używanych w gospodarstwie domowym, jak: kołowrotki, tary i maselnice. Do cenniejszych eksponatów należy gabłota poświęcona dziejom polskiej złotówki i XIX-wieczne kroniki szkolne i monografie Jakubowa.

Działalność kulturalną na terenie gminy prowadzą także Koła Gospodyń Wiejskich i sekcje Ochotniczych Straży Pożarnych.

Organizatorem imprez i wydarzeń sportowych w gminie jest Wójt Gminy, często we współpracy z gminnymi jednostkami organizacyjnymi, sołectwami, organizacjami społecznymi i placówkami oświatowymi.

Podstawową bazę sportową na terenie gminy stanowią boiska szkolne. Od 2006 roku gmina dysponuje halą sportową wybudowaną przy Zespole Szkół w Jakubowie, w której realizowane są następujące formy aktywności: piłka siatkowa, koszykowa, halowa i ręczna, a także treningi na siłowni, jujitsu, aerobik i tenis stołowy. Z obiektu mogą korzystać wszyscy mieszkańcy gminy.

W gminie odbywają się liczne wydarzenia sportowe z wykorzystaniem dostępnej infrastruktury sportowej placówek oświatowych. Do stałych imprez sportowych organizowanych w gminie należą: Gminny Dzień Sportu, Turniej Piłki Halowej i Turniej Tenisa Stołowego dla mieszkańców gminy Jakubów, Turniej Piłki Siatkowej dla drużyn OSP oraz Turniej o Puchar Wójta Gminy Jakubów w grapplingu.

Obiekty sportowo-rekreacyjne dostępne na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Hala sportowa przy Zespole Szkół w Jakubowie	ul. Szkolna 10, 05-306 Jakubów
2.	Miasteczko rowerowe w Jakubowie	ul. Spacerowa, 05-306 Jakubów
3.	Siłownia zewnętrzna w Jakubowie	ul. Spacerowa, 05-306 Jakubów

Źródło danych: Urząd Gminy Jakubów.

Z uwagi na bogate walory przyrodnicze i kulturowe gmina Jakubów posiada znaczny potencjał turystyczny. Liczne drogi i ścieżki mogą służyć zarówno do rekreacji, jak i sportowych wyzwań dla cyklistów i amatorów konnych przejażdżek.

W 2013 roku w Jakubowie zrealizowano projekt współfinansowany ze środków finansowych Unii Europejskiej pn. „Miasteczko rowerowe”. W jego ramach uporządkowano i zagospodarowano przestrzeń publiczną w centrum wsi Jakubów, wykonując m.in. ścieżki do nauki jazdy rowerem, zamontowano 15 miniznaków drogowych, namalowano przejścia dla pieszych. Ponadto zamontowano ławki, kosze na śmieci oraz stojaki na rowery.

Aktualnie trwają prace nad oznaczeniem tras turystycznych. Projektowane są szlaki rowerowe, obejmujące najcenniejsze obiekty turystyczne w gminie.

Bazę turystyczną na terenie gminy stanowią gospodarstwa agroturystyczne: „Na KOŃcu wsi” w Brzozówce, „Siedlisko” w Woli Polskiej i „Stajnia Jakubów” w Jakubowie.

7. OPIEKA ZDROWOTNA I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W 2014 roku w gminie funkcjonował 1 niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, prowadzona była 1 prywatna praktyka lekarska oraz działała 1 apteka. Dane szczegółowe na temat zakładu opieki zdrowotnej i apteki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rodzinny” w Jakubowie	ul. Mińska 9, 05-306 Jakubów
2.	Apteka w Jakubowie	ul. Mińska 13, 05-306 Jakubów

Źródło danych: Urząd Gminy Jakubów.

W ramach Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Rodzinny” w Jakubowie działają: poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet diagnostyczno-zabiegowy, gabinet pielęgniarstwa podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet położnej podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet medycyny szkolnej oraz punkt szczepień.

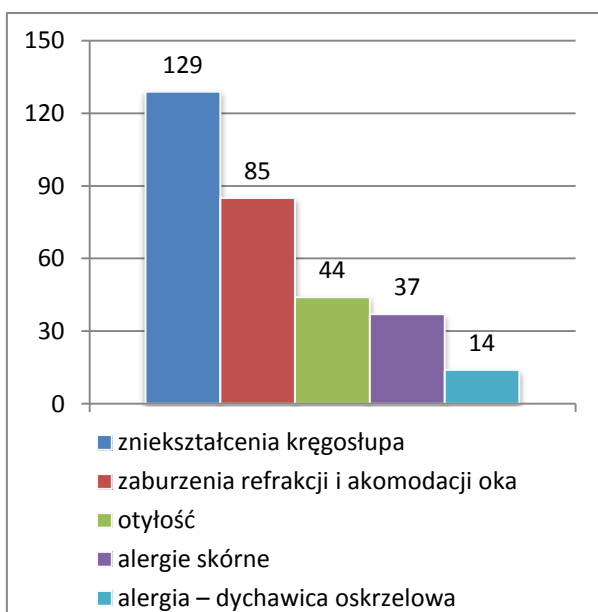
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2012-2014 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zwiększała się z roku na rok. W 2012 roku wyniosła ona 21.339, rok później 23.233, a w 2014 roku 23.702.

Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rodzinny” w Jakubowie. Wynika z nich, że w 2014 roku z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 360 dzieci i młodzieży oraz 225 osób dorosłych. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: zniekształcenia kręgosłupa (129 osób), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (85), otyłość (44), alergie skórne (37), a także alergię – dychawicę oskrzelową (14), choroby układu moczowego (13) oraz wady rozwojowe układu krążenia (9). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (166 osób), cukrzycę (96), przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (21), choroby tarczycy (19) oraz choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (14).

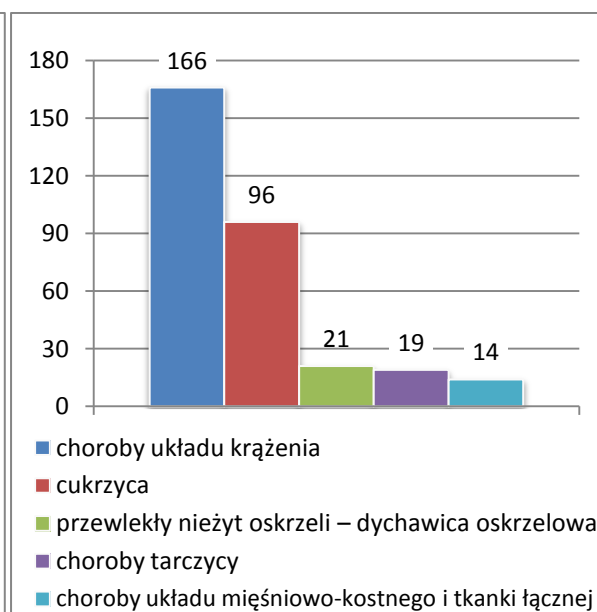
Na koniec 2014 roku łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówkach wynosiła 5.170, w tym 4.038 osób dorosłych i 1.132 dzieci.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2014 roku

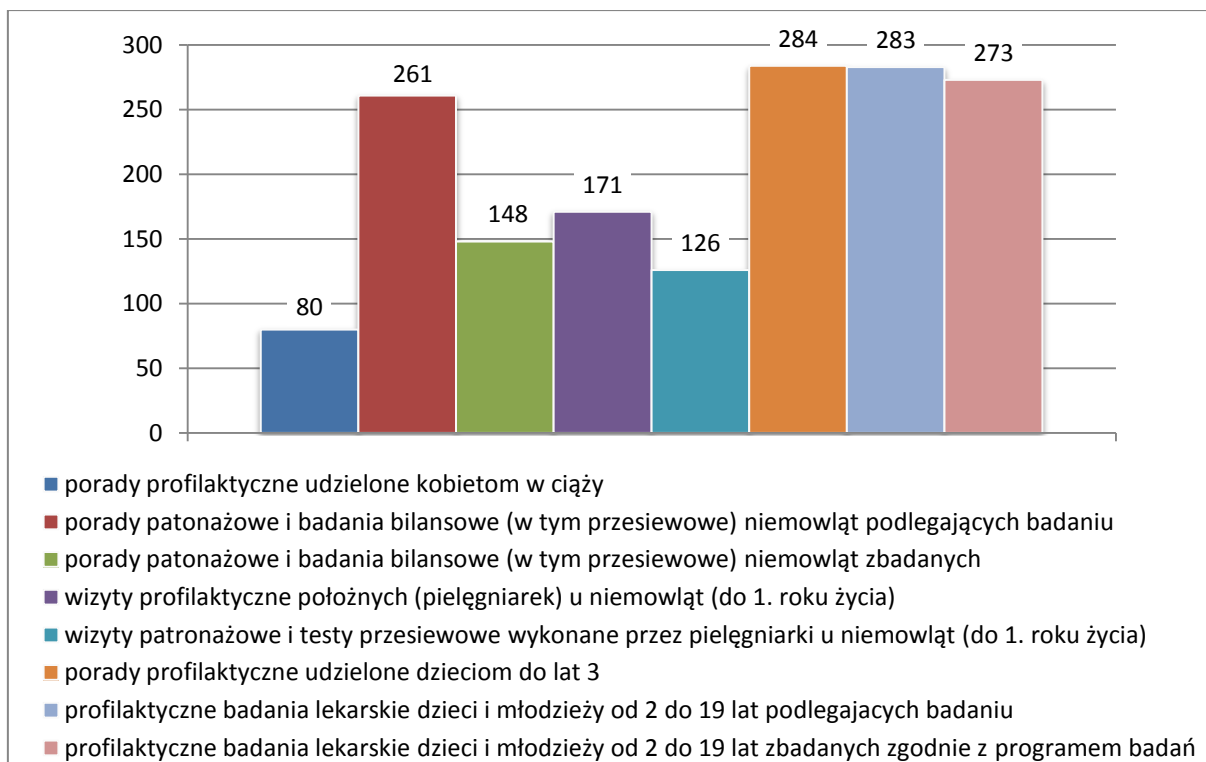
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2014 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rodzinny” w Jakubowie.

W analizowanym roku Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rodzinny” w Jakubowie sprawował również opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2014 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rodzinny” w Jakubowie.

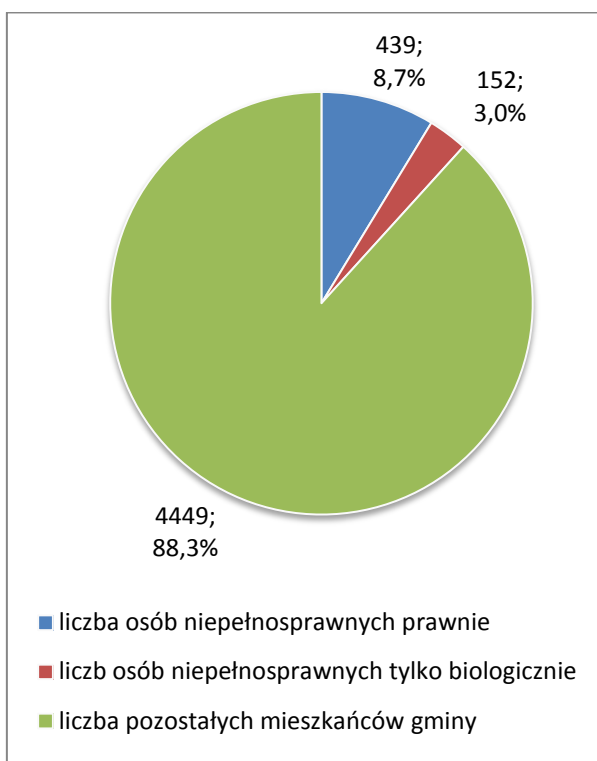
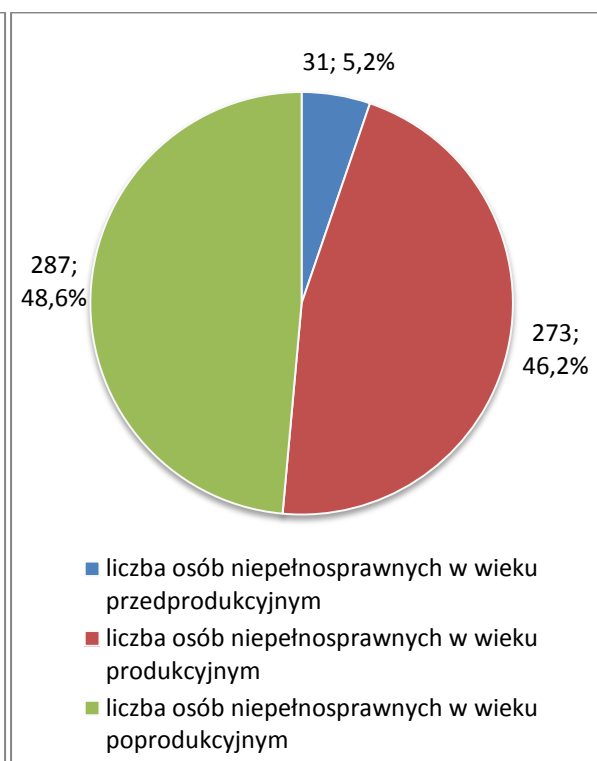
W 2014 roku udzielono 80 porad profilaktycznych kobietom w ciąży. Poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano z kolei 62 niemowlęta od 1 do 4 tygodnia życia, 83 niemowlęta od 2 do 6 miesiąca życia, 65 niemowląt w 9 miesiącu życia i 51 niemowląt w 12 miesiącu życia. Wizytami profilaktycznymi pielęgniarek (położnych) oraz wizytami patronażowymi i testami przesiewowymi objęto z kolei odpowiednio 171 i 126 niemowląt do 1. roku życia. Z porad profilaktycznych korzystały również dzieci do lat 3 (udzielono 284 takie porady), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 283 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat, w tym 273 osoby zgodnie z programem badań profilaktycznych.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

W 2002 roku w gminie Jakubów mieszkało 591 osób niepełnosprawnych, w tym 296 kobiet i 295 mężczyzn. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (439 osób, tj. 74,3%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 152 osób (25,7%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 11,7%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku poprodukcyjnym (287 osób, tj. 48,6%) i produkcyjnym (273 osoby, tj. 46,2%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku**Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku**

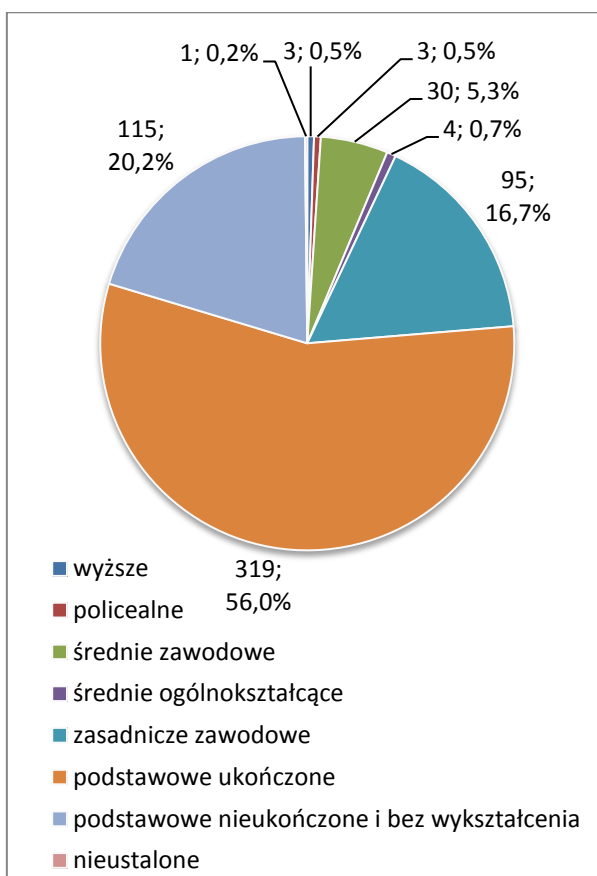
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku poprodukcyjnym stanowiły 31,4% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo mniejszy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku produkcyjnym, wynosił on bowiem 9,7%.

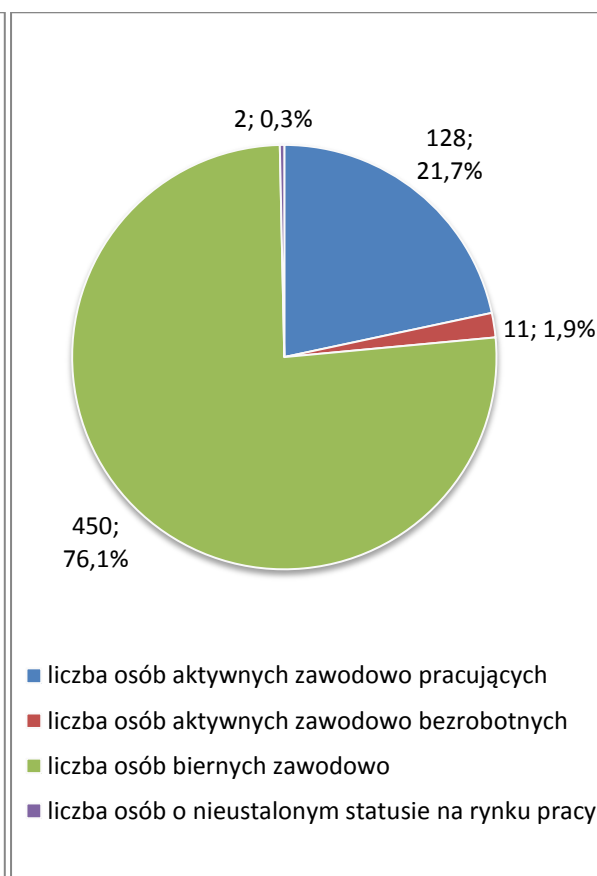
Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (319 osób, tj. 56%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (450 osób, tj. 76,1%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

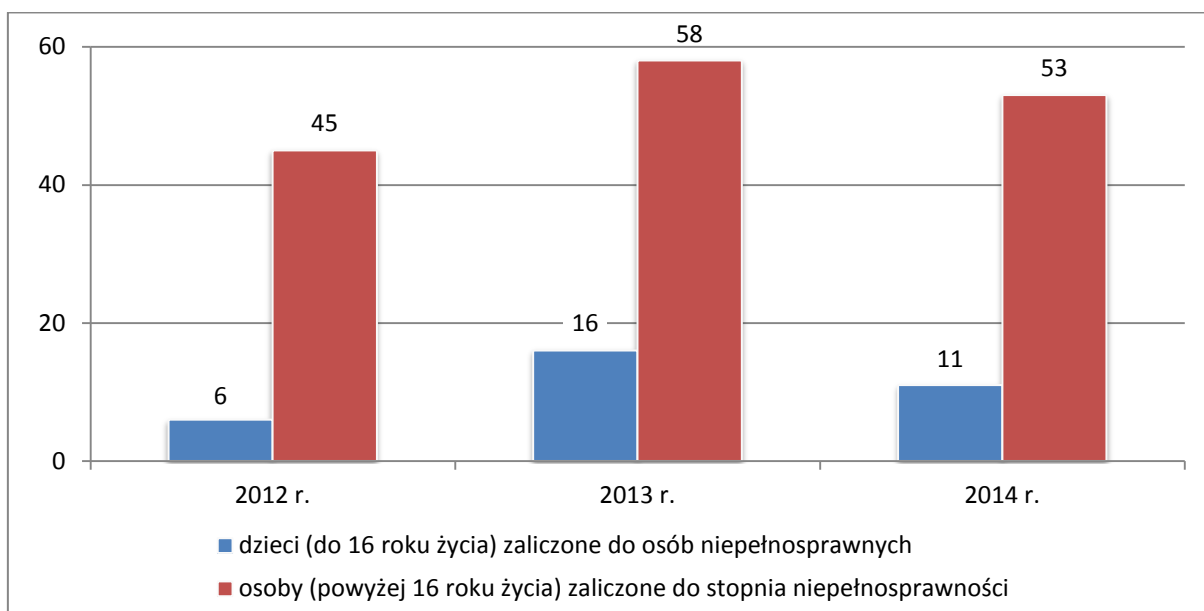
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Jakubów zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim. Według jego danych, w latach 2012-2014 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) ulegała wahaniom (6 w 2012 r., 16 w 2013 r., 11 w 2014 r.), podobnie liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia; 45 w 2012 r., 58 w 2013 r., 53 w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

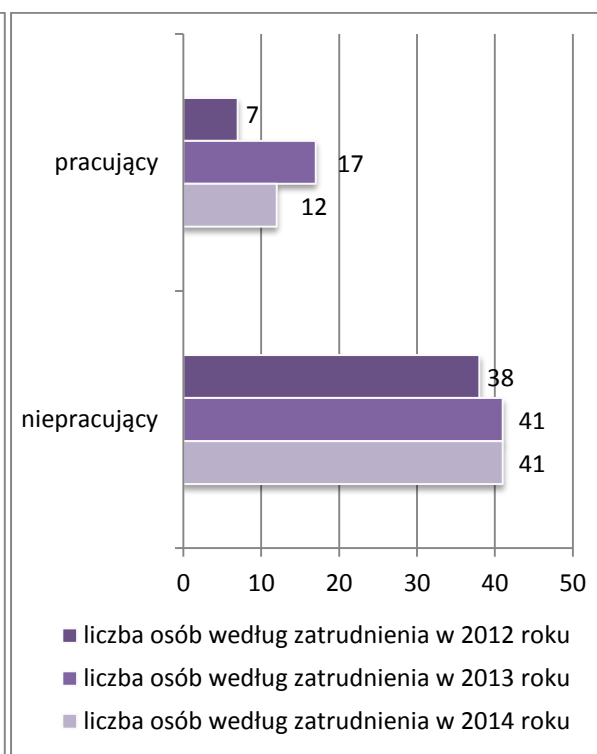
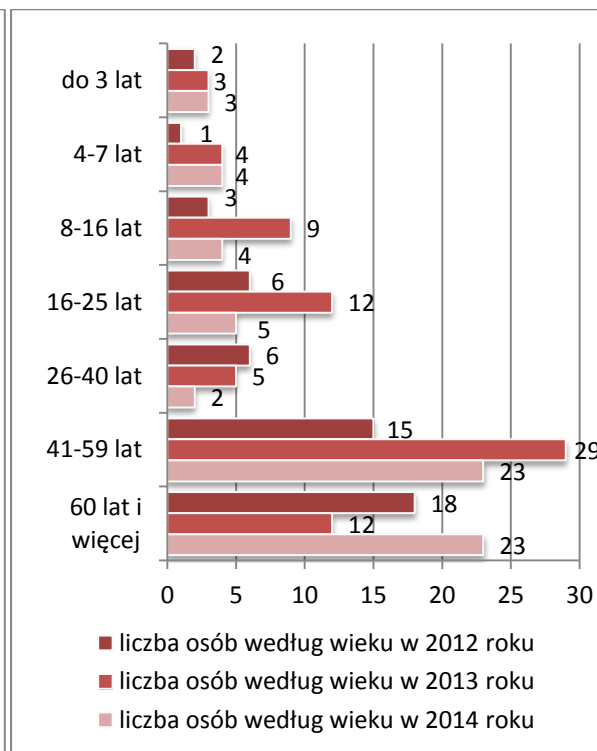
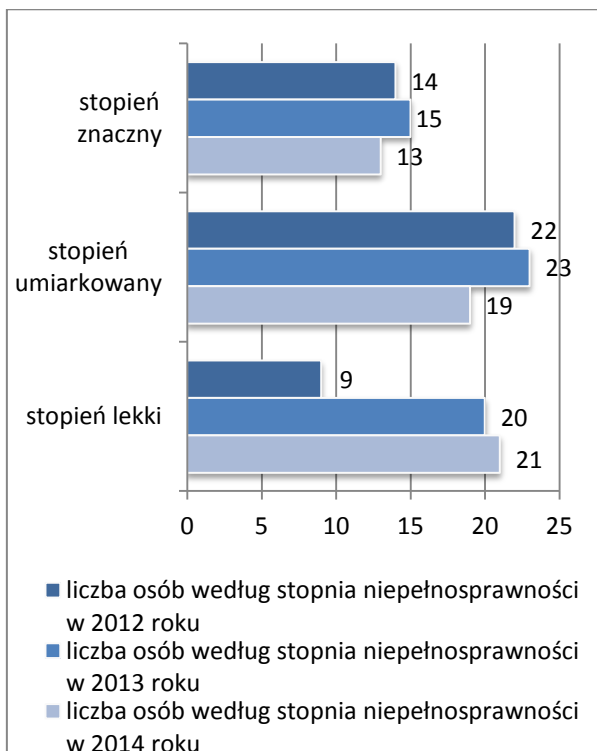
Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOON w Mińsku Mazowieckim do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2012-2014

Źródło danych: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim.

W latach 2012-2014 najliczniejsze grupy wśród mieszkańców gminy zaliczonych przez PZOON do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności stanowiły osoby posiadające umiarkowany stopień niepełnosprawności (22 w 2012 r., 23 w 2013 r., 19 w 2014 r.), będące w przedziale wiekowym 41-59 lat (15 w 2012 r., 29 w 2013 r., 23 w 2014 r.), mające wykształcenie zasadnicze (19 w 2012 r., 25 w 2013 r., 16 w 2014 r.) oraz podstawowe i gimnazjalne (18 w 2012 r., 15 w 2013 r., 21 w 2014 r.), a także niepracujące (38 w 2012 r., po 41 w latach 2013-2014). Dane szczegółowe w tym zakresie obrazują poniższe wykresy.

Wykresy 25-28. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOON w Mińsku Mazowieckim do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2012-2014 według stopnia niepełnosprawności, wieku, poziomu wykształcenia i zatrudnienia

Źródło danych: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim.

8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób

osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

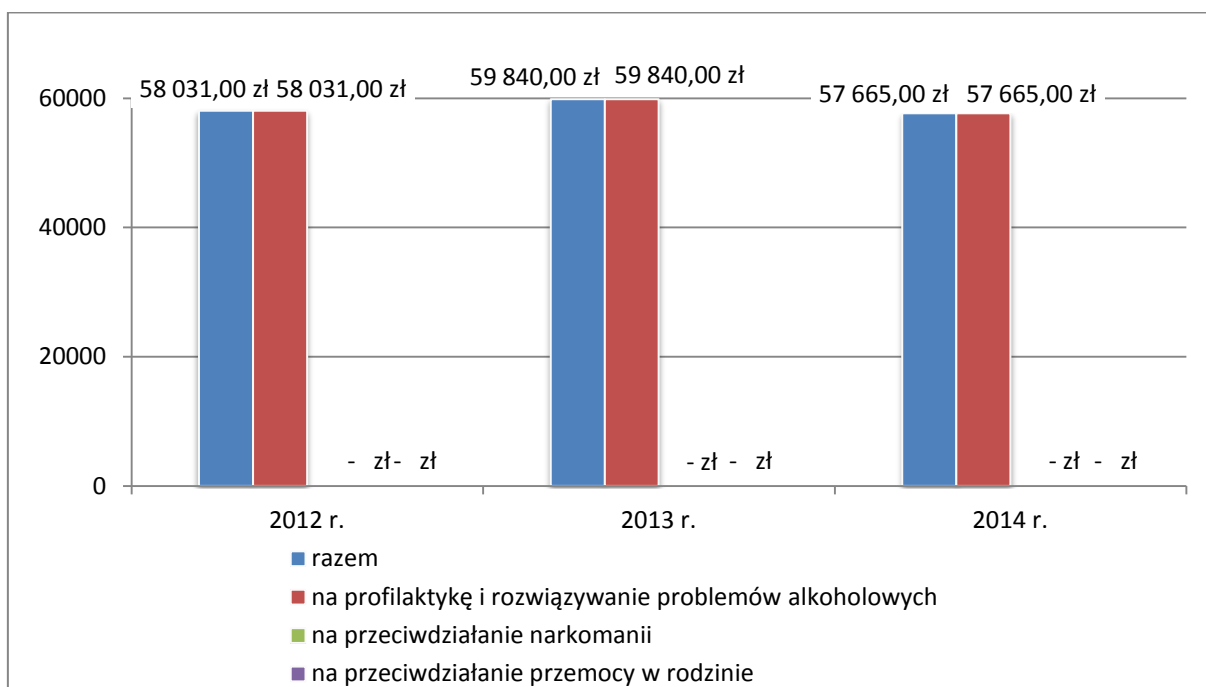
Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców gminy Jakubów dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jej terenie żyje ok. 80 osób uzależnionych od alkoholu (2% dorosłej populacji), ok. 159 osób współuzależnionych (4% dorosłej populacji), 199-279 osób pijących szkodliwie alkohol (5-7% dorosłej populacji), 44 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji nieletniej) oraz ok. 135 ofiar (106 dorosłych i 29 dzieci) przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Jakubów w latach 2012-2014.

Wykres 29. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2012-2014

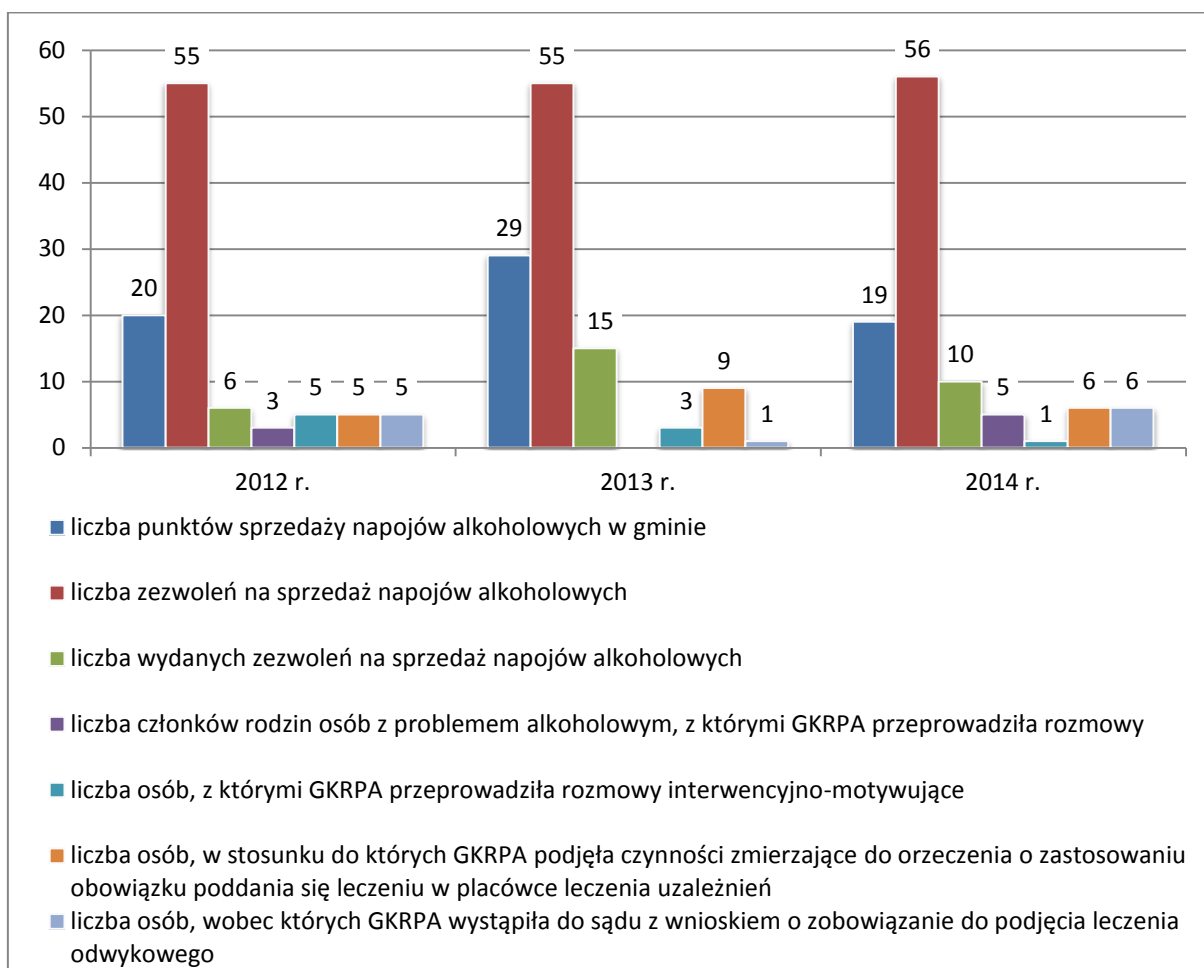

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jakubowie.

W latach 2012-2014 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych była na zbliżonym poziomie (58.031 w 2012 r., 59.840 w 2013 r., 57.665 zł w 2014 r.). Warto dodać, iż w analizowanym okresie w budżecie gminy nie uwzględniano osobnych środków finansowych na przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie.

Inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych w gminie Jakubów należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej zadań należy m.in.: motywowanie osób uzależnionych do leczenia, kontrolowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz opiniowanie wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wybrane dane dotyczące działań podejmowanych przez Komisję, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2012-2014

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jakubowie.

W latach 2012-2014 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie ulegała wahaniom (20 w 2012 r., 29 w 2013 r., 19 w 2014 r.), natomiast liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była na podobnym poziomie (po 55 w latach 2012-2013, 56 w 2014 r.). W analizowanym okresie zmieniała się liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (6 w 2012 r., 15 w 2013 r., 10 w 2014 r.), a jedyną kontrolę w punkcie sprzedaży napojów alkoholowych przeprowadzono w 2013 roku. Warto dodać, iż w latach 2012-2014 nie wydano żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W latach 2012-2014 liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy, była niewielka (3 w 2012 r., 5 w 2014 r.), podobnie jak liczba osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące (5 w 2012 r., 3 w 2013 r., 1 w 2014 r.).

W analizowanym okresie GKRPA zabiegała także o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego. W tym celu podejmowała kroki zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (w stosunku do odpowiednio 5, 9 i 6 osób) oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (wobec 5 osób w 2012 r., 1 w 2013 r. i 6 w 2014 r.). W latach 2012-2014 członkowie GKRPA nie kontaktowali się z osobami dotkniętymi problemem przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy ogrywają: Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie, gminne placówki oświatowe oraz Świetlice Środowiskowe przy Szkołach Podstawowych w Jędrzejowie Nowym, Mistowie i Wiśniewie, działające w Mińsku Mazowieckim: Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Przychodnia Rejonowa – Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, Mitingi „Otwarte” AA „Andrzej”, „Pierwszy Krok”, „Jutrenka” i „Jutrenka Bis”, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, a także Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Całodobowy Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Łukowie.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz liczby osób z gminy objętych przez nie wsparciem w 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz liczba osób z gminy objętych przez nie wsparciem w 2014 roku

nazwa i adres jednostki	liczba osób z gminy objętych wsparciem w 2014 r.
Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jakubowie, ul. Mińska 15, 05-306 Jakubów	31
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie, ul. Mińska 15, 05-306 Jakubów	z powodu alkoholizmu: 17 rodzin liczących 40 osób, z powodu narkomani i przemocy w rodzinie: 0
Świetlica Środowiskowa przy Szkole Podstawowej w Jędrzejowie Nowym, Jędrzejów Nowy 30, 05-306 Jakubów	20

Świetlica Środowiskowa przy Szkole Podstawowej w Mistowie, Mistów, ul. Szkolna 3, 05-306 Jakubów	35
Świetlica Środowiskowa przy Szkole Podstawowej w Wiśniewie, Wiśniew 45a, 05-306 Jakubów	25
Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Konstytucji 3-go Maja 16, 05-300 Mińsk Mazowiecki	37
Przychodnia Rejonowa – Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, ul. Kościuszki 9, 05-300 Mińsk Mazowiecki	
Mitingi otwarte AA „Andrzej”, ul. Kościelna 1, 05-300 Mińsk Mazowiecki	
Mitingi otwarte AA „Pierwszy Krok”, ul. Chełmońskiego 14, 05-300 Mińsk Mazowiecki	
Mitingi otwarte AA „Jutrzenka”, ul. Traugutta 17, 05-300 Mińsk Mazowiecki	
Mitingi otwarte AA „Jutrzenka Bis”, ul. Kościelna 1, 05-300 Mińsk Mazowiecki	
Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ul. Graniczna 18, 05-300 Mińsk Mazowiecki	
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Całodobowy Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, ul. dr. Andrzeja Rogalińskiego 3, 21-400 Łuków	3

Źródło danych: Urząd Gminy Jakubów.

9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Jakubów problem bezdomność nie występuje, a jeśli się pojawia, ma charakter jednostkowy. Dedykowany do pomocy osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie. W 2013 roku

z powodu bezdomności udzielił on wsparcia 1 osobie, a w 2012 i 2014 roku nie świadczył z tego powodu pomocy.

W gminie nie funkcjonują żadne placówki zapewniające osobom bezdomnym schronienie. W razie potrzeby istnieje możliwość kierowania takich osób do noclegowni i schronisk funkcjonujących na terenie powiatu mińskiego i województwa mazowieckiego.

10. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

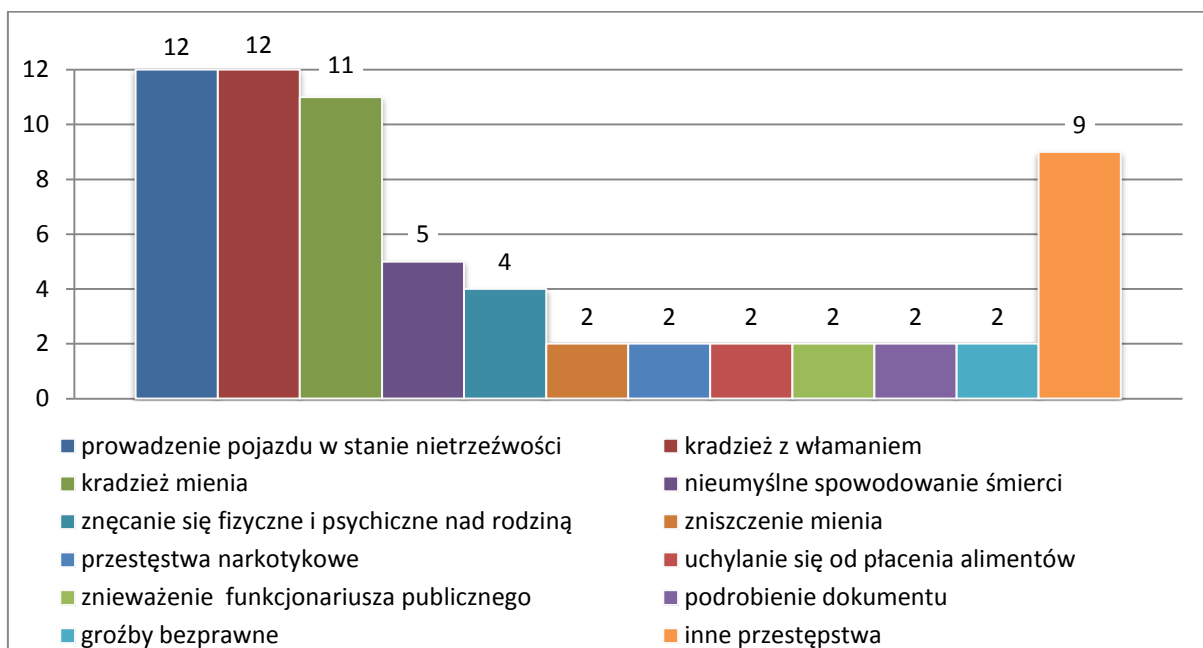
Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Według danych Komisariatu Policji w Dobrem (od października 2015 r. siedziba Komisariatu Policji mieści się w Stanisławowie), w 2014 roku na terenie gminy Jakubów odnotowano 65 przestępstw, w przypadku których ujawniono 27 sprawców. Wśród ujawnionych przypadków naruszeń prawa dominowały przestępstwa polegające na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości, kradzieże z włamaniem (po 12 przypadków) oraz kradzieże mienia (11).

W 2014 roku gmina Jakubów, na tle innych gmin objętych zasięgiem działania przez Komisariat Policji w Dobrem, była najbezpieczniejsza, na jej terenie odnotowano bowiem najmniej przestępstw. W porównaniu z rokiem poprzednim, nieznacznie wzrosła w gminie liczba kradzieży z włamaniem, na podobnym poziomie była liczba kradzieży mienia, natomiast o połowę spadła liczba przestępstw polegających na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości.

Dane szczegółowe na temat przestępczości w gminie w 2014 roku przedstawia poniższy wykres.

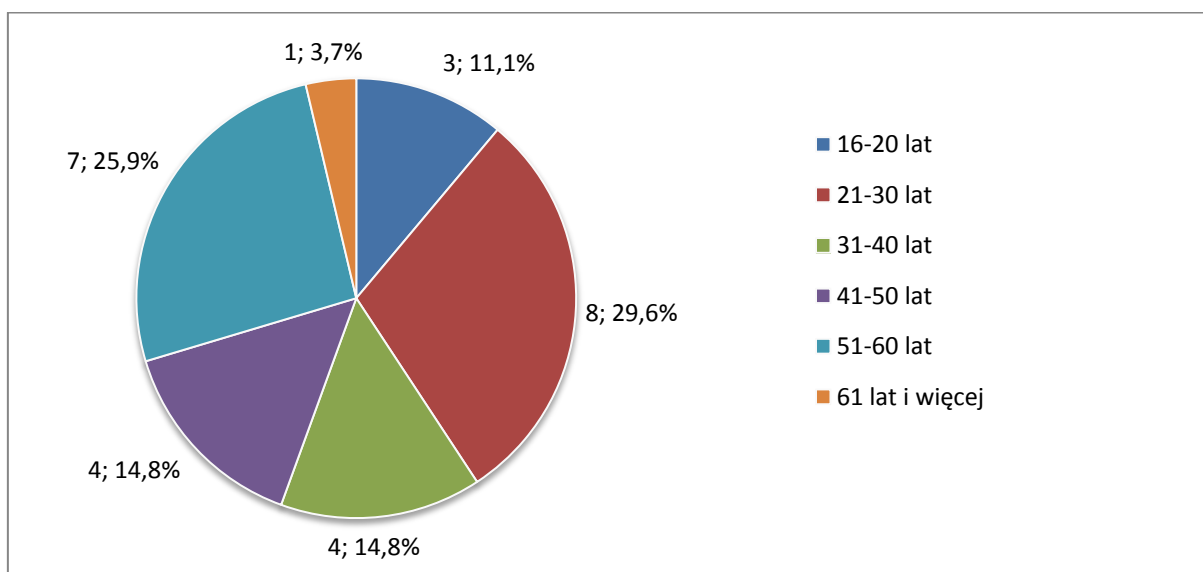
Wykres 31. Przestępstwa popełnione w gminie w 2014 roku

Źródło danych: Komisariat Policji w Dobrem.

Wśród ujawnionych w 2014 roku 27 sprawców przestępstw, największe grupy stanowiły osoby w wieku 21-30 lat (8 osób) oraz 51-60 lat (7 osób). Najmłodsi sprawcy mieli 17-18 lat (2 osoby, które dopuścili się kradzieży mienia), a najstarszy 62 lata (1 osoba, która prowadziła pojazd w stanie nietrzeźwości). Dane szczegółowe na temat struktury wiekowej sprawców przestępstw przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Struktura wiekowa sprawców przestępstw w gminie w 2014 roku

Źródło danych: Komisariat Policji w Dobrem.

11. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w gminie Jakubów wykonuje przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o dodatkach mieszkaniowych, ustawa – Prawo energetyczne oraz ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

W 2014 roku kadrę GOPS-u, poza osobą odpowiedzialną za księgowość, stanowiło 5 osób, w tym kierownik, 3 pracowników socjalnych i inspektor ds. świadczeń rodzinnych. Tym samym Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypadało 1.692 mieszkańców gminy.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie oraz kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2014 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pracownicy socjalni	3
wykształcenie wyższe	2
wykształcenie średnie	1
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	1

specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	0
pozostali pracownicy	1
wykształcenie średnie	1
wolontariusze	0
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego	0
staże	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie.

Ze wsparcia udzielanego przez GOPS mogą korzystać osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 634 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 764 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego udzielane przez Urząd Gminy przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W latach 2012-2014 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie ulegały wahaniom (2.089.890 zł w 2012 r., 2.243.159 zł w 2013 r., 2.178.185 zł w 2014 r.). Wpływ na zwiększenie wydatków w 2013 roku miał m.in. wzrost środków finansowych przeznaczonych na świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego, pokrycie kosztów utrzymania dzieci z gminy w pieczy zastępczej, na zasiłki i pomoc w naturze, zasiłki stałe, dożywianie w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, pomoc materialną dla uczniów, a także realizacja współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego projektu systemowego pn. „Od bierności do aktywności”. Z kolei nieznaczne zmniejszenie wydatków w 2014 roku wynikało głównie ze spadku środków finansowych przeznaczonych na świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2012-2014

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2012 r.	w 2013 r.	w 2014 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie alkoholizmowi	58.031	59.840	57.665
pomoc społeczna			
placówki opiekuńczo-wychowawcze	5.211	0	0
domy pomocy społecznej	0	0	14.075
ośrodki wsparcia	0	0	0
rodziny zastępcze	1.526	8.541	18.731
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1.391.526	1.453.457	1.389.569
składki na ubezpieczenia zdrowotne	4.279	5.057	8.406
zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	118.325	135.818	128.503
dodatki mieszkaniowe	381	880	702
zasiłki stałe	41.425	52.524	53.282
Ośrodek Pomocy Społecznej	297.961	226.903	234.396
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	30.563	32.736	23.402
pozostała działalność, w tym program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	104.495	115.399	110.084
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
realizacja projektu systemowego pn. „Od bierności do aktywności”	0	99.608	84.806
pomoc materialna dla uczniów	36.167	52.396	54.564
ogółem	2.089.890	2.243.159	2.178.185
w tym w budżecie GOPS	1.892.143	2.000.194	1.965.428

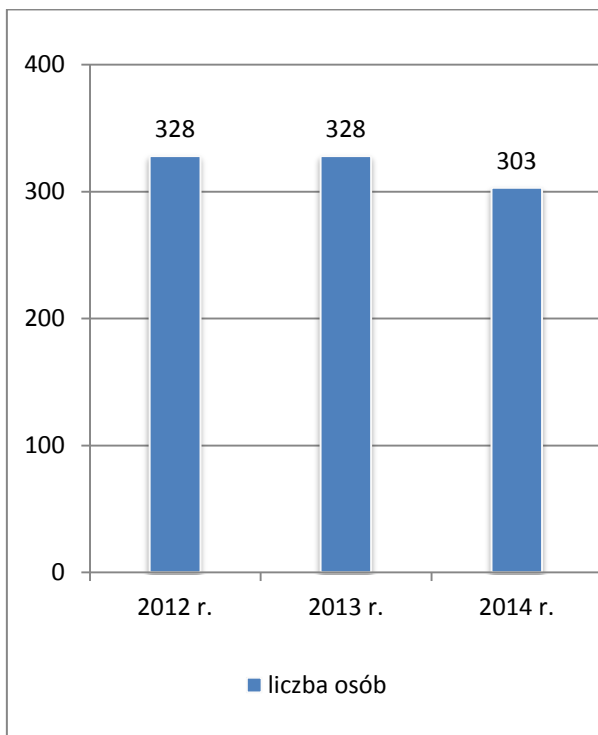
Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie.

W 2014 roku liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie, spadła w porównaniu z latami poprzednimi (328 w 2012 r., 328 w 2013 r. i 303 w 2014 r.), z kolei liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie, w latach 2013-2014 była niższa niż w 2012 roku (463 w 2012 r., po 432 w latach 2012-2013).

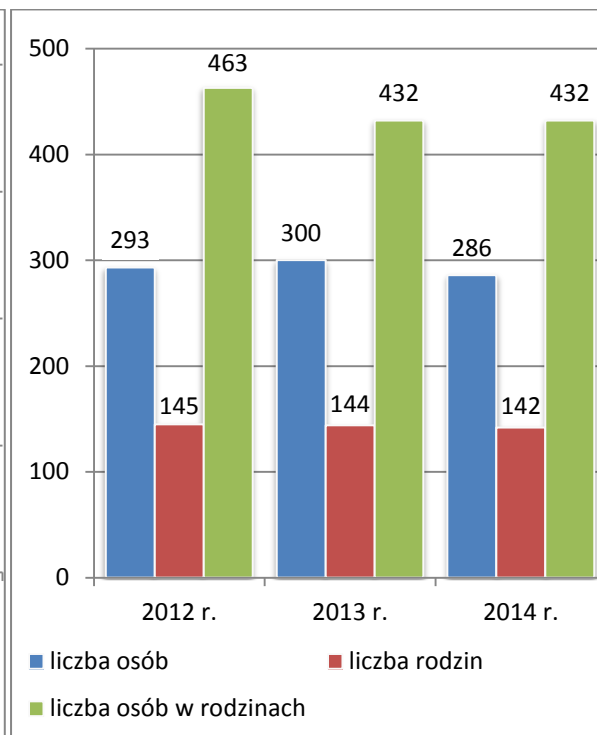
W latach 2013-2014 udział osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie, w ogóle mieszkańców gminy był niższy niż w 2012 roku. W 2012 roku wyniósł on 9,1%, a w latach 2013-2014 po 8,5%.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 33. Osoby w gminie, którym w latach 2012-2014 udzielono pomocy i wsparcia

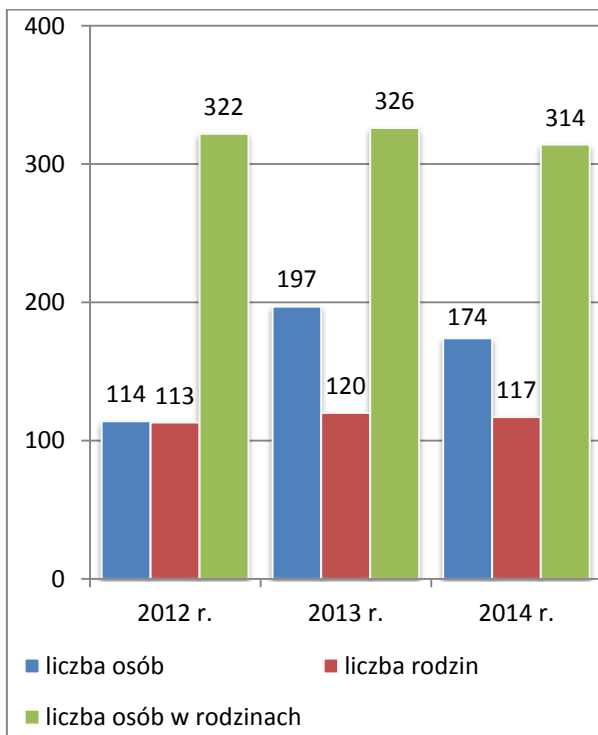

Wykres 34. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie

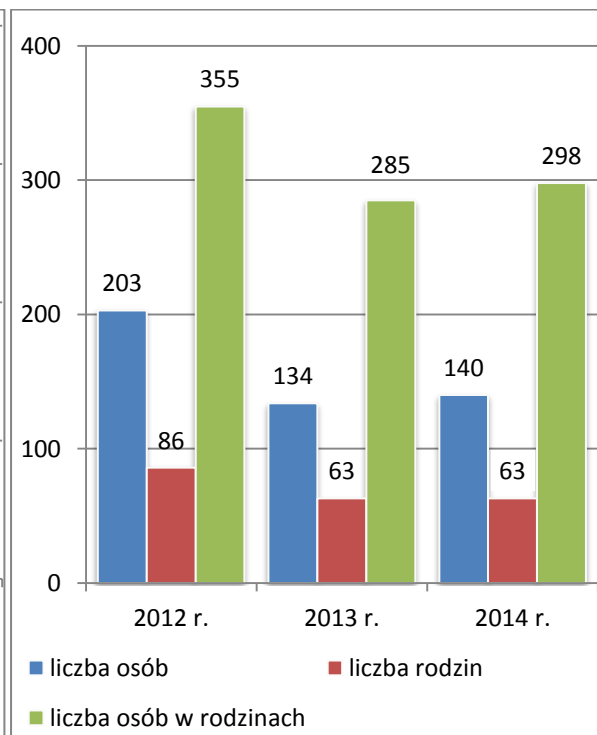

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie.

Wykres 35. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie pieniężne

Wykres 36. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie niepieniężne

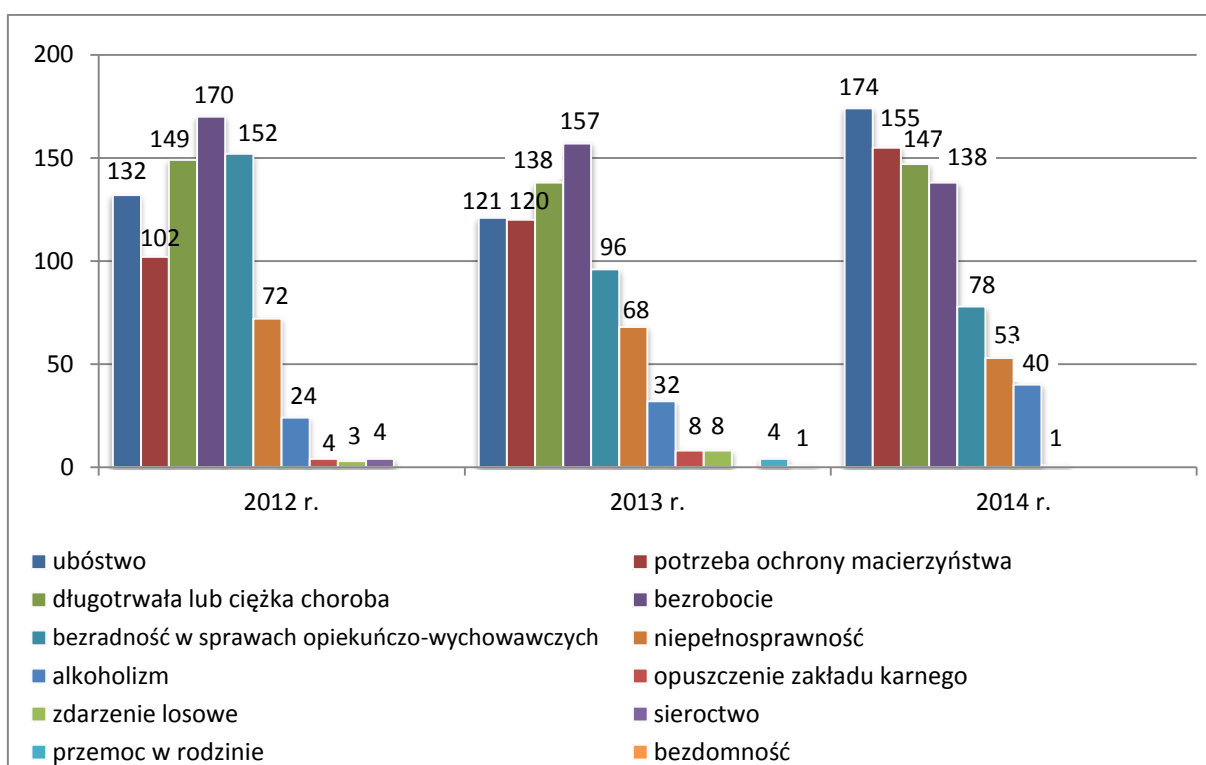
Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie.

W latach 2012-2014 liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne, ulegała wahaniom (322 w 2012 r., 326 w 2013 r., 314 w 2014 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne (355 w 2012 r., 285 w 2013 r., 298 w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

W analizowanym okresie z roku na rok spadała liczba rodzin, z którym przeprowadzono wywiad środowiskowy (169 w 2012 r., 164 w 2013 r., 162 w 2014 r.), podobnie jak liczba osób przebywających w tych rodzinach (525 w 2012 r., 498 w 2013 r., 490 w 2014 r.).

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2012-2014 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny zmagające się z ubóstwem, długotrwałą lub ciężką chorobą i bezrobociem oraz rodziny z potrzebą ochrony macierzyństwa. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 37. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie.

W 2014 roku znacznie wzrosła liczba osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z powodu ubóstwa (z 121 w 2013 r. do 174 w 2014 r.), w efekcie czego problem ten stał się najważniejszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. W latach 2012-2013

było nim bezrobocie, które – z uwagi na systematyczny spadek liczby beneficjentów (ze 170 w 2012 r. do 138 w 2014 r.) – w 2014 roku ustąpiło również miejsca potrzebie ochrony macierzyństwa oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby. Problemy te w 2014 roku były częstszymi niż w roku poprzednim powodami przyznawania pomocy społecznej, przy czym dużo większy wzrost liczby odbiorców wsparcia nastąpił w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa (ze 120 w 2013 r. do 155 w 2014 r.).

W analizowanym okresie z roku na rok spadała liczba beneficjentów objętych pomocą w związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ze 152 w 2012 r. do 78 w 2014 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności (z 72 w 2012 do 53 w 2014 r.). Jednocześnie stale zwiększała się liczba beneficjentów pomocy społecznej zmagających się z alkoholizmem (z 24 w 2012 r. do 40 w 2014 r.).

Udzielane przez GOPS świadczenia pomocy społecznej miały głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2012-2014

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2012 r.	2013 r.	2014 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
pieniężne	zasiłek stały	12	13	12	107	116	112
	zasiłek okresowy	16	17	18	68	80	81
	zasiłek celowy	173	185	163	X	X	X
	w tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	84	104	87	199	225	137
niepieniężne	posiłek	142	128	137	19.713	17.562	16.844
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	142	128	137	19.713	17.562	16.728
	schronienie	0	0	0	0	0	0
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	1	0	0	1	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	0	0	1	0	0	8

usługi	usługi opiekuńcze	6	6	3	2.351	3.020	1.972
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	142*	143*	150*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	6	16	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
wspieranie rodziny i pieczy zastępcza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	0* (0)	0* 0)	0* (0)	X	X	X
	odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	2	6	6	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2012-2014 był zasiłek celowy. Był on przyznawany na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, m.in. na pokrycie części lub całości kosztów zakupu opału, energii elektrycznej, żywności, leków i leczenia, odzieży, artykułów szkolnych, turnusu rehabilitacyjnego, kolonii dla dzieci, oraz remontu mieszkania. W latach 2012-2014 liczba osób nim objętych ulegała wahaniom (173 w 2012 r., 185 w 2013 r., 163 w 2014 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił natomiast posiłek, który był wsparciem udzielanym dzieciom w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (obowiązywał on do końca 2013 roku; na lata 2014-2020 Rada Ministrów przyjęła wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”). Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach

2012-2014 liczba osób objętych posiłkiem ulegała wahaniom (142 w 2012 r., 128 w 2013 r., 137 w 2014 r.).

Uzupełnieniem programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” było wsparcie żywnościowe udzielane w gminie w oparciu o uchwalony przez Radę Gminy wieloletni program ośłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w formie posiłku”. W 2014 roku objęto nim 20 dzieci, którym bez wydawania decyzji administracyjnej sfinansowano posiłek w szkole.

W latach 2012-2013 Ośrodek prowadził również, w ramach programu „Dostarczania żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej”, rozdawnictwo żywności otrzymanej od Zarządu Rejonowego Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej „Stowarzyszenie Charytatywne” w Siedlcach.

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Była ona prowadzona m.in. w oparciu o kontrakty socjalne, których w 2013 roku zawarto 6, a rok później 16. W latach 2012-2014 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, nieznacznie zwiększała się z roku na rok (ze 142 w 2012 r., do 150 w 2014 r.).

W analizowanym okresie GOPS realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, pokrywając koszt pobytu odpowiednio 2, 6 i 6 dzieci w pieczy zastępczej. W 2012 roku wydatkował na ten cel 1.526 zł, rok później 8.541 zł, a w 2014 roku 18.731 zł.

W latach 2012-2014 w gminie przez Urząd Gminy świadczona była także pomoc dla uczniów w postaci stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych. Najczęściej wsparcie te kierowane jest do dzieci pochodzących z rodzin ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. dotkniętych bezrobociem, i służy zmniejszeniu różnic w dostępie do edukacji. Liczba osób nim objętych zmniejszała się z roku na rok (107 w 2012 r., 73 w 2013 r., 67 w 2014 r.), a kwota udzielonych świadczeń wyniosła: 29.477 zł w 2012 roku, 39.471 zł w 2013 roku oraz 43.717 zł w 2014 roku.

Warto dodać, że od 2014 roku w gminie realizowany jest rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Jego koordynacją zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym

rodzinom Karty Dużej Rodziny. W 2014 roku wydano takie karty 39 rodzinom liczącym łącznie 209 członków. Koszt realizacji programu wyniósł 304 zł.

W analizowanym okresie GOPS realizował także zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W 2014 roku odbyło się 12 spotkań Zespołu oraz 85 spotkań utworzonych w jego ramach grup roboczych (w tym czasie realizowano 13 indywidualnych planów pomocy w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”, w tym 7 planów z roku poprzedniego).

W latach 2013-2014 Ośrodek realizował współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego projekt systemowy pn. „Od bierności do aktywności”. Był on skierowany do bezrobotnych mieszkańców gminy korzystających z pomocy społecznej, będących w wieku aktywności zawodowej. W ramach projektu zorganizowano warsztaty kompetencji społecznych i wychowawczych, warsztaty z doradcą zawodowym, kursy zawodowe, w tym komputerowy z obsługą programu do fakturowania i kas fiskalnych oraz opiekun osób starszych i chorych. Uczestnicy wraz z dziećmi brali również udział w wyjazdach integracyjno-edukacyjnych.

W każdym roku projektem objęto po 6 osób. W 2013 roku na realizację projektu wydatkowano 99.608 zł, a rok później 84.806 zł (kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego wyniosła odpowiednio 88.583 i 76.845 zł).

W ramach realizowanych zadań Ośrodek przyznawał również świadczenia rodzinne. W latach 2012-2014 ogólna liczba udzielonych świadczeń spadała z roku na rok (z 11.003 w 2012 r. do 9.855 w 2014 r.), przy czym systematycznie rosła liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych (z 985 w 2012 r. do 1.036 w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	9.778	9.473	8.563
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	985	1.034	1.036

świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	187	179	182
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	X	77	0
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	X	0	8
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	53	46	66
ogółem			
liczba świadczeń	11.003	10.809	9.855
zasiłek dla opiekunów			
liczba świadczeń	X	X	24

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie.

Od 2014 roku Ośrodek przyznawał zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W analizowanym roku GOPS przyznał 24 takie zasiłki.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy (od 2013 roku) GOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. Liczba tych składek i ich wartość ulegały wahaniom (159 na kwotę 19.697 zł w 2012 r., 151 na kwotę 20.168 zł w 2013 r., 201 na kwotę 32.082 zł w 2014 r.).

Kolejną formę pomocy stanowiły przyznawane przez Urząd Gminy świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2012-2014 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była na podobnym poziomie (16 w 2012 r., 14 w 2013 r., 15 w 2014 r.), a liczba wypłaconych świadczeń ulegała wahaniom (277 w 2012 r., 365 w 2013 r., 289 w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	16	14	15
liczba wypłaconych świadczeń	277	365	289
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	82.290	104.645	97.750

Źródło danych: Urząd Gminy Jakubów.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Jakubów, obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonują Świetlice Środowiskowe przy Szkołach Podstawowych w Jędrzejowie Nowym, Mistowie i Wiśniewie, które zapewniają codienne wsparcie dzieciom i młodzieży. Mieszkańcy gminy mogą również korzystać lub korzystają z pomocy oferowanej przez instytucje wsparcia funkcjonujące poza jej terenem. Ich wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 13. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać i korzystają jej mieszkańcy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Dom Pomocy Społecznej im. Św. Józefa w Mieni , Mienia 94, 05-319 Ceglów.	Opieka całodobowa. Kategoria klienta: osoby przewlekle somatycznie chore i osoby przewlekle psychicznie chore (kobiety i mężczyźni).
Dom Pomocy Społecznej „Jedlina” w Mieni , Mienia 300, 05-319 Ceglów.	Opieka całodobowa. Kategoria klienta: osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie (kobiety i mężczyźni).
Dom Pomocy Społecznej w Kątach , Kąty 22, 05-332 Siennica.	Opieka całodobowa. Kategoria klienta: dzieci, młodzież oraz osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Specjalistyczna poradnia rodzinna, Ośrodek mediacji , ul. Konstytucji 3 Maja 16, 05-300 Mińsk Mazowiecki.	Usługi poradnicze, wspierające, edukacyjne, usługi ukierunkowane na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie oraz intensywne usługi przeciwdziałające kryzysowi w rodzinie, prowadzenie postępowania mediacyjnego oraz popularyzowanie wiedzy o mediacji jako formie rozwiązywania sporów i konfliktów. Kategoria klienta: rodzina w kryzysie.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Mińsku Mazowieckim , ul. Graniczna 18, 05-300 Mińsk Mazowiecki.	Udzielanie pomocy, wsparcia i czasowego schronienia osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej związanej z przemocą w rodzinie. Kategoria klienta: osoby dotknięte przemocą w rodzinie.
Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Mińsku Mazowieckim , ul. Gen. Sosnkowskiego 43, 05-300 Mińsk Mazowiecki.	Dzienny ośrodek wsparcia. Kategoria klienta: osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną.
Środowiskowy Dom Samopomocy w Mińsku Mazowieckim , ul. Kościelna 18, 05-300 Mińsk Mazowiecki.	Dzienny ośrodek wsparcia. Kategoria klienta: dorosłe osoby przewlekłe chore psychicznie.
Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej w Mińsku Mazowieckim , ul. Wyszyńskiego 58, 05-300 Mińsk Mazowiecki.	Placówka pobytu dziennego. Kategoria klienta: dorosłe osoby niepełnosprawne.
Warsztaty Terapii Zajęciowej „Leko” w Okuniewie , ul. Południowa 8, 05-079 Okuniew.	Placówka pobytu dziennego. Kategoria klienta: dorosłe osoby niepełnosprawne.
Dom Dziecka w Falbogach , Falbogi 33, 05-310 Kałuszyn.	Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza. Kategoria klienta: dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, od 3 roku życia bądź młodsze jeśli zaistnieje uzasadniona konieczność.
Dom Dziecka im. Matki Weroniki Siostry Kapucynki NSJ w Siennicy , ul. Szkolna 2a, 05-332 Siennica.	Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego. Kategoria klienta: dziewczęta skierowane postanowieniem Sądu przez Starostę Powiatu Mińskiego.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie.

12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W 2014 roku w gminie Jakubów funkcjonowało 9 organizacji pozarządowych, z którymi samorząd gminy podejmował współpracę. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Stowarzyszenie „Za Miedzą” w Wiśniewie , Wiśniew 114, 05-306 Wiśniew.	▪ aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego, ▪ wspieranie rozwoju kulturalnego i oświatowego, ▪ inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych, ▪ przeciwdziałanie patologiom społecznym wśród dzieci i młodzieży, ▪ podejmowanie działań służących rozwojowi przedsiębiorczości.
2.	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Społeczności Wiejskiej „Jędrək” w Jędrzejowie Nowym , Jędrzejów Nowy 30, 05-306 Jędrzejów Nowy.	▪ wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego gminy Jakubów i powiatu mińskiego, ▪ integracja mieszkańców wsi, ▪ przeciwdziałanie bezradności i wykluczeniu społecznemu.
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Jakubowie , Jakubów 39, 05-306 Jakubów.	▪ prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, ▪ udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, ▪ informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, ▪ rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Jędrzejowie Nowym , Jędrzejów Nowy 90, 05-306 Jędrzejów Nowy.	
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Ludwinowie , Ludwinów 13, 05-306 Ludwinów.	
6.	Ochotnicza Straż Pożarna w Łaziskach , Łaziska 27, 05-306 Łaziska.	

7.	Ochotnicza Straż Pożarna w Mistowie, Mistów 37, 05-306 Mistów.	- oświatowej i rozrywkowej, - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej, - podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska.
8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Moczydłach, Moczydła 10, 05-306 Moczydła.	
9.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wiśniewie, Wiśniew 78, 05-306 Wiśniew.	

Źródło danych: Urząd Gminy Jakubów oraz www.bazy.ngo.pl

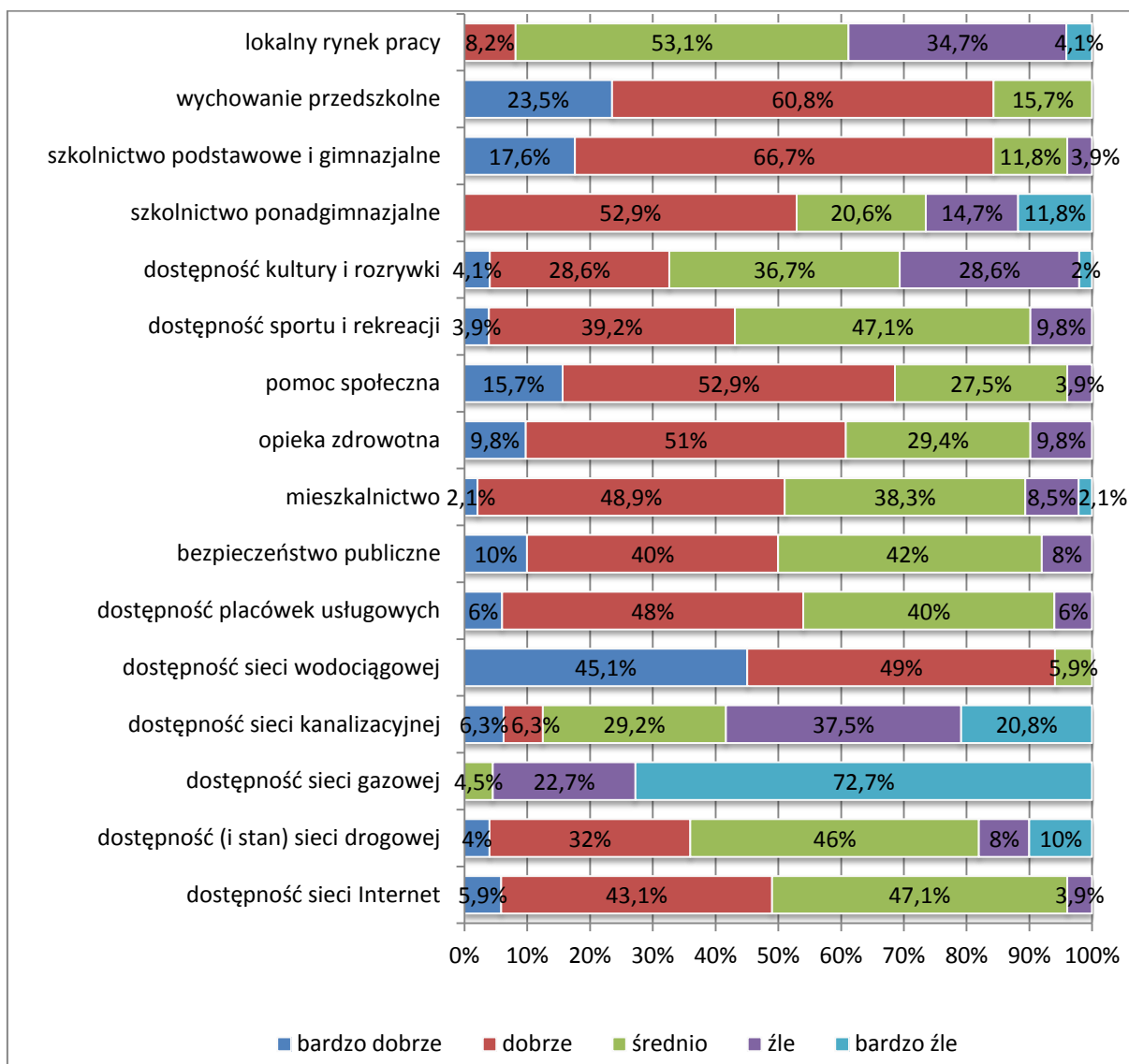
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Jakubów posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy i jego Zastępcy, Sekretarza Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 51 wypełnione anonimowo ankiety.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 38. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

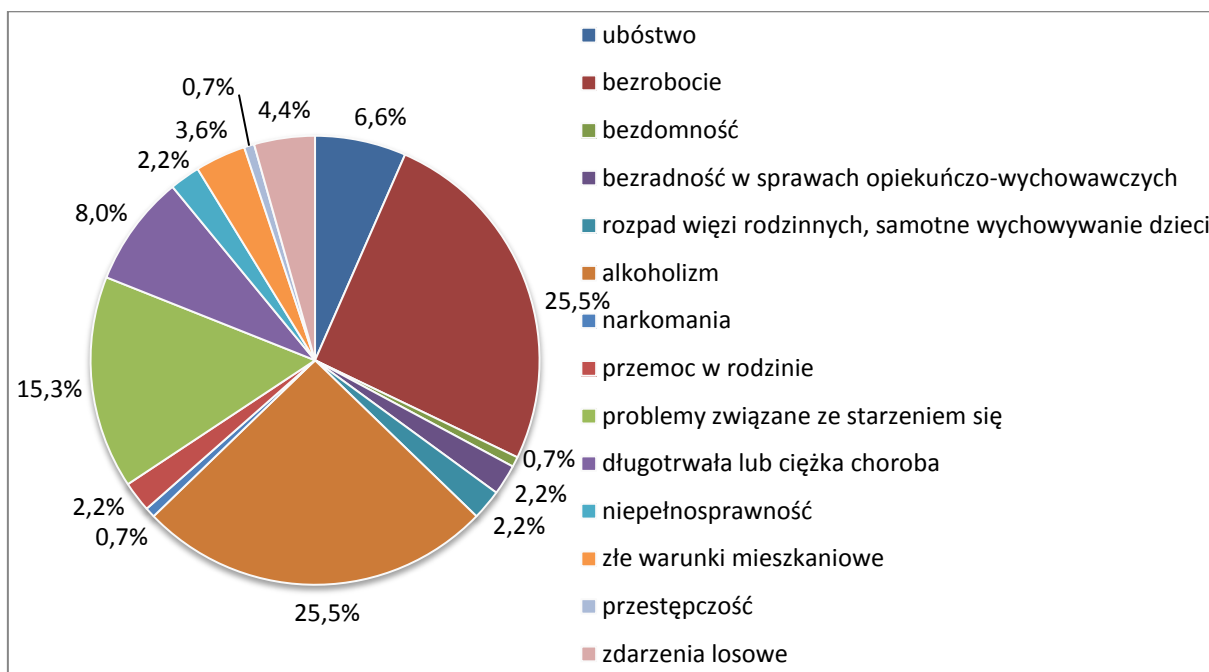
Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostęp do sieci wodociągowej (łącznie 94,1% ocen dobrych i bardzo dobrych), a także wychowania przedszkolnego oraz szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego (w sumie po 84,3% ocen dobrych i bardzo dobrych). Z wysoką oceną spotkały się również pomoc społeczna (łącznie 68,6% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz opieka zdrowotna (w sumie 60,8% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej ankietowani ocenili dostępność sieci gazowej (łącznie 95,4% ocen bardzo złych i złych). Niską ocenę otrzymały również dostępność sieci kanalizacyjnej (w sumie 58,3%

ocen złych i bardzo złych), a także lokalny rynek pracy (łącznie 38,8% ocen złych i bardzo złych) oraz dostępność kultury i rozrywki (w sumie 30,6% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 39. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

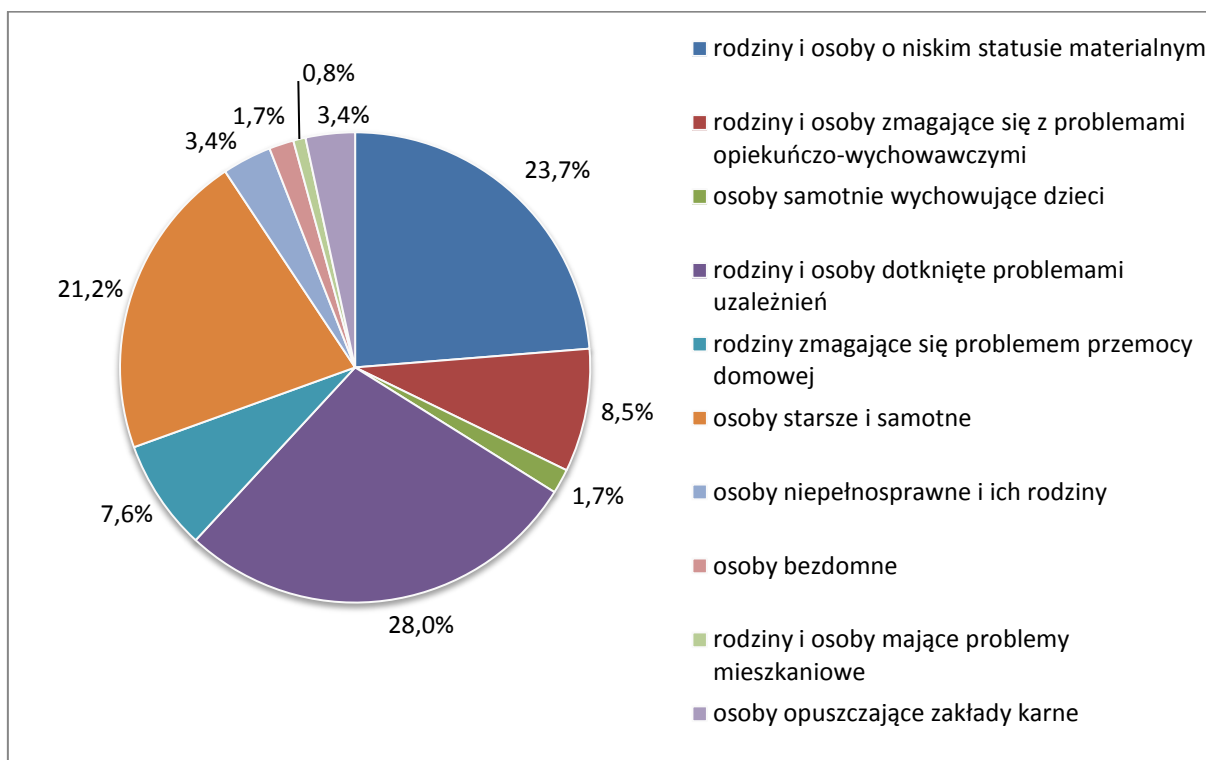

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie i alkoholizm (po 25,5%) oraz problemy związane ze starzeniem się (15,3%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 40. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

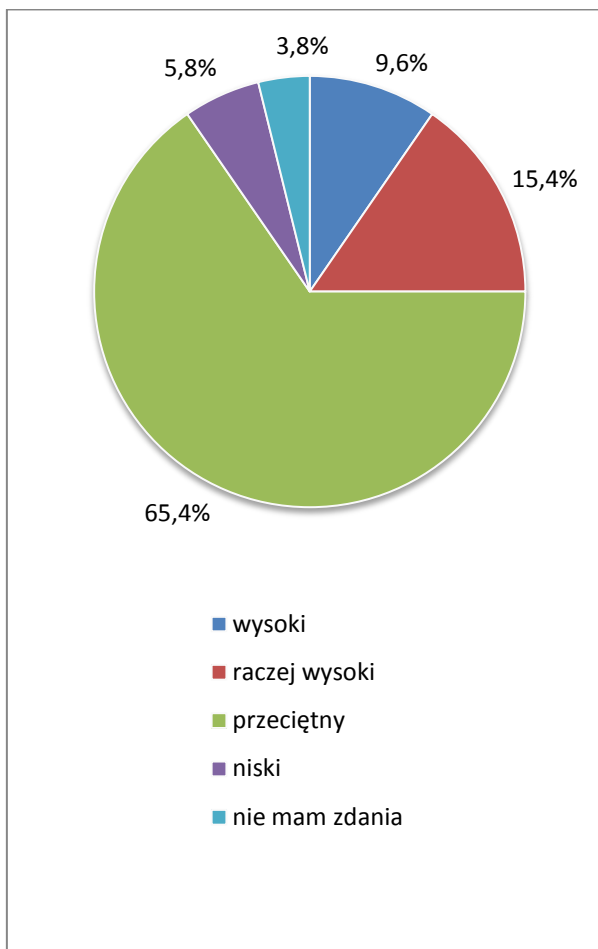

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

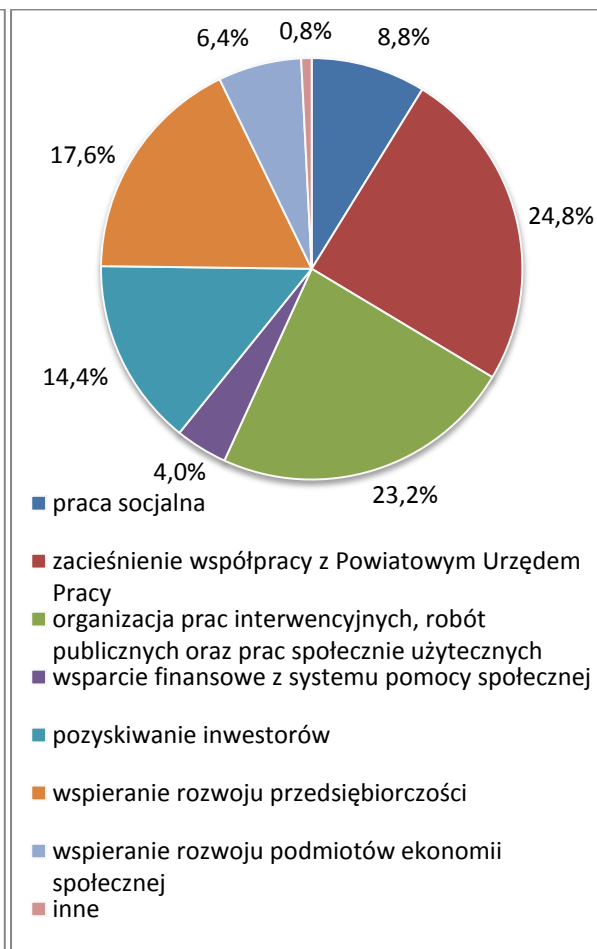
Najwięcej badanych (28%) stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień. Na kolejnych miejscach znalazły się rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (23,7%) oraz osoby starsze i samotne (21,2%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 41. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 42. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

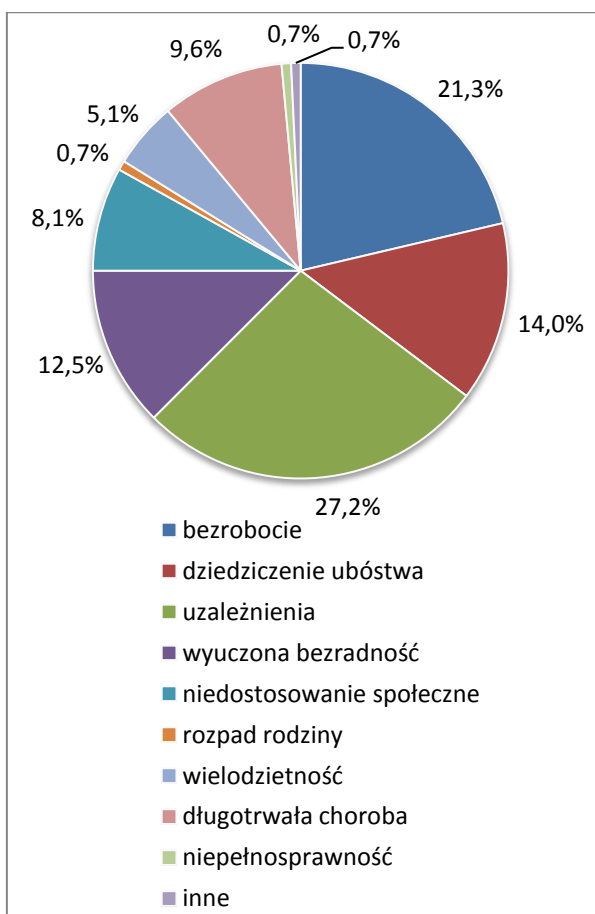
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii zdecydowanej większości ankietowanych (65,4%) poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny, a zdaniem kolejnych 25% badanych jest on raczej wysoki lub wysoki.

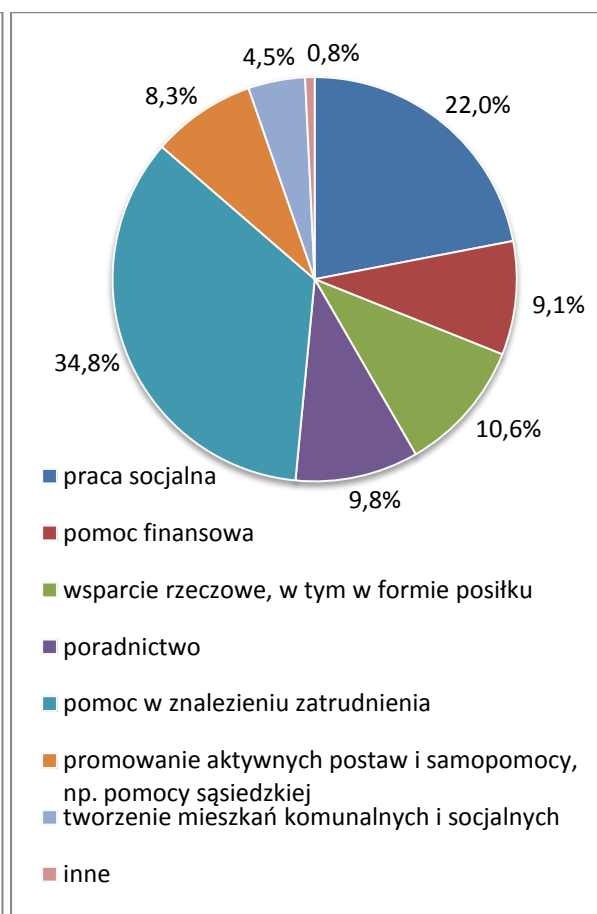
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (24,8%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (23,2%), wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (17,6%) oraz pozyskiwanie inwestorów (14,4%).

W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 43. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

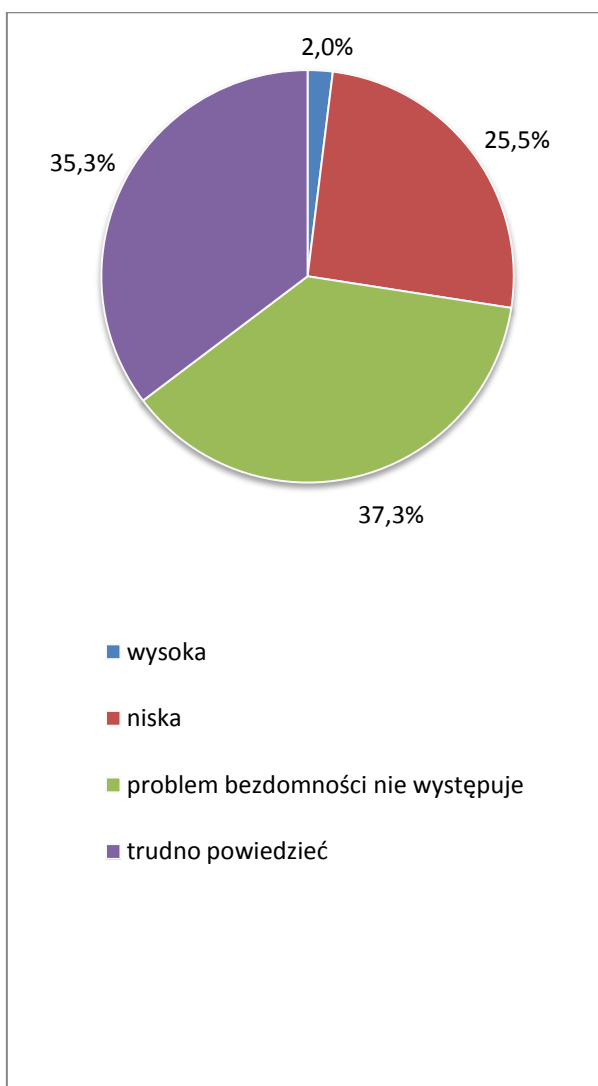
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (27,2%) i bezrobocie (21,3%). Do ważnych powodów ubożenia ludności badani zaliczyli także dziedziczenie ubóstwa (14%), wyuczoną bezradność (12,5%) i długotrwałą chorobę (9,6%).

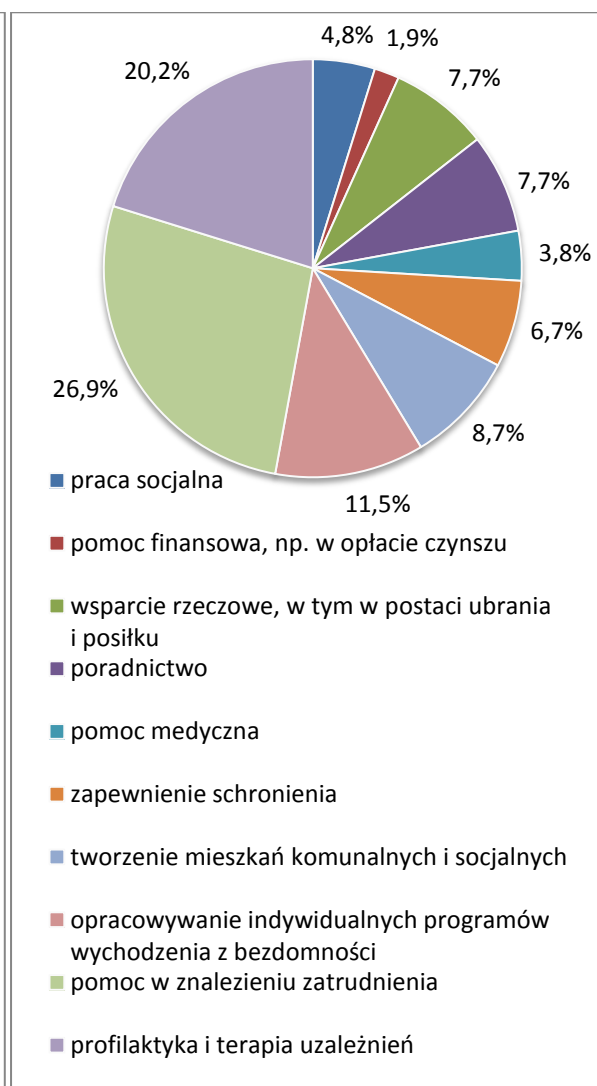
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (34,8%). Duże znaczenie przywiązywali również do prowadzenia pracy socjalnej (22%), udzielania wsparcia rzeczowego, w tym w formie posiłków (10,6%) oraz poradnictwa (9,8%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 45. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 46. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

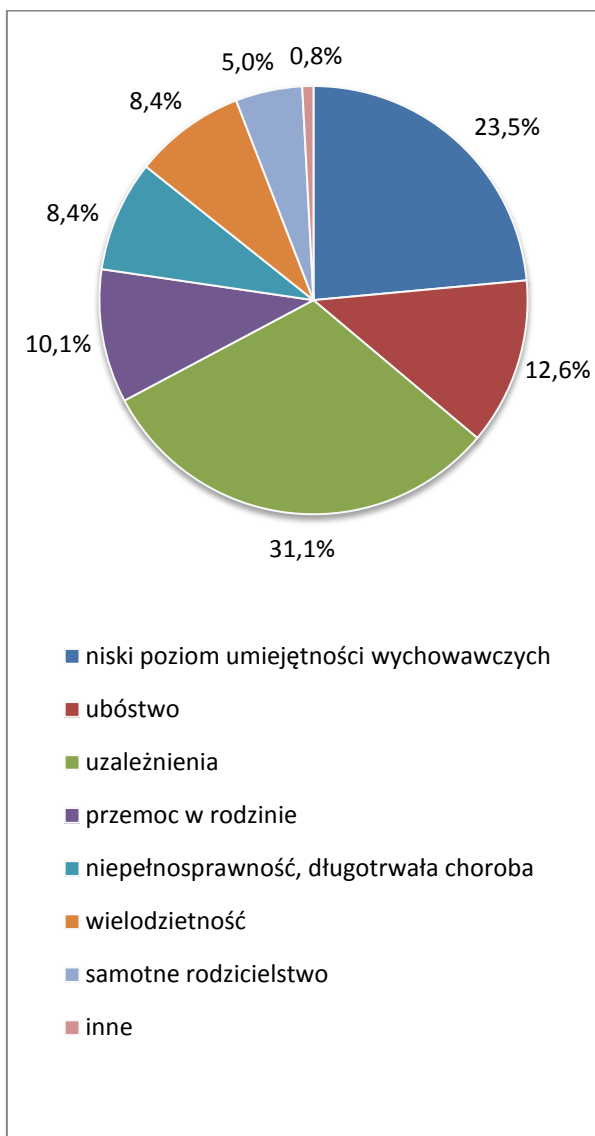
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej respondentów (37,3%) stwierdziło, że problem bezdomności nie występuje w gminie. Jednocześnie 35,3% badanych nie miało zdania na ten temat, a 25% odpowiedziało, że skala tego zjawiska jest niska.

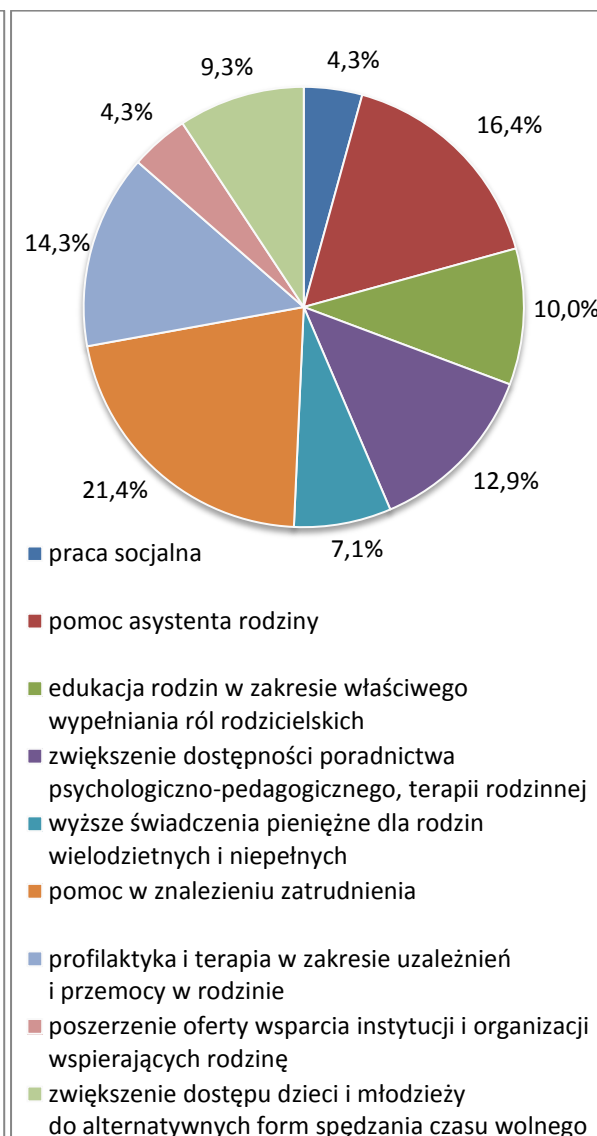
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (26,9%) oraz prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (20,2%), a także opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (11,5%) oraz tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (8,7%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 47. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

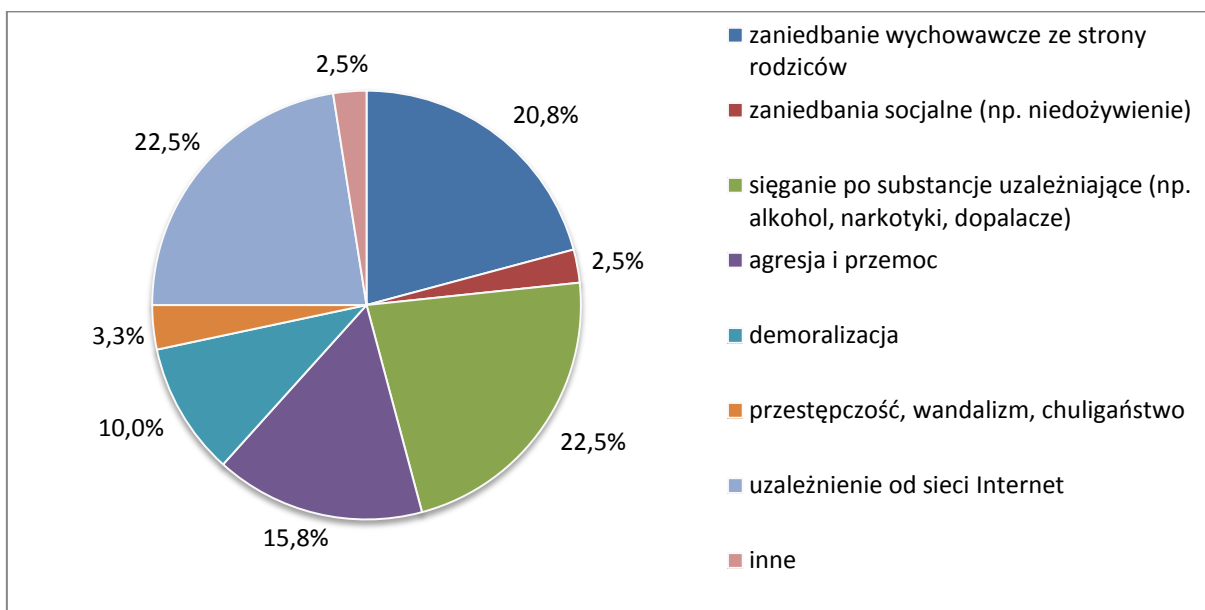
W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (31,1%) i niski poziom umiejętności wychowawczych (23,5%). Zdaniem respondentów duży

wpływ na występowanie tego problemu mają również ubóstwo (12,6%) i przemoc w rodzinie (10,1%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (21,4%), zapewnienie pomocy ze strony asystenta rodziny (16,4%), prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (14,3%), a także zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (12,9%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 49. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

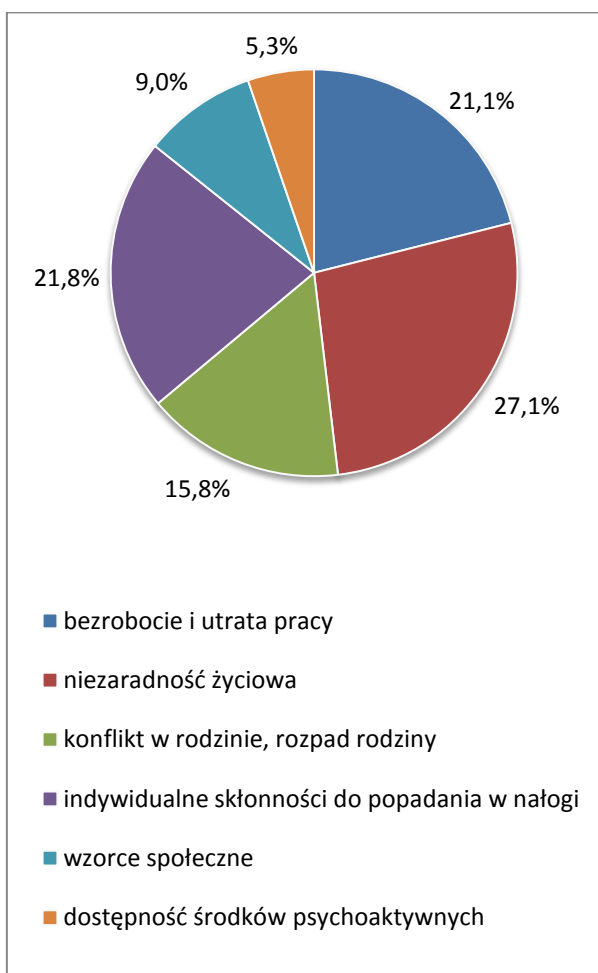

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

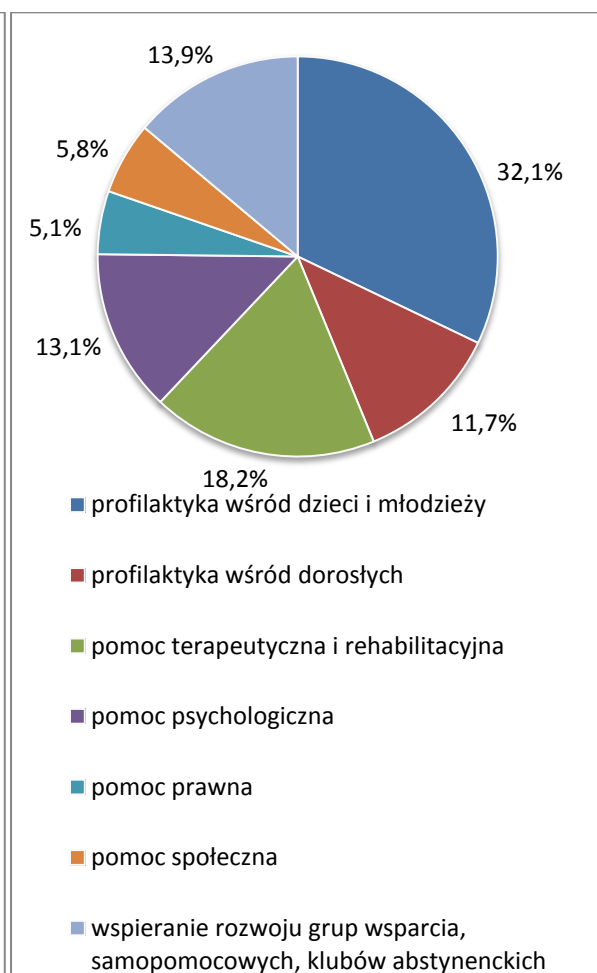
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki, dopalacze, uzależnienie od sieci Internet (po 22,5%) oraz zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (20,8%). Niepokojącymi problemami są również agresja i przemoc (15,8%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 50. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 51. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

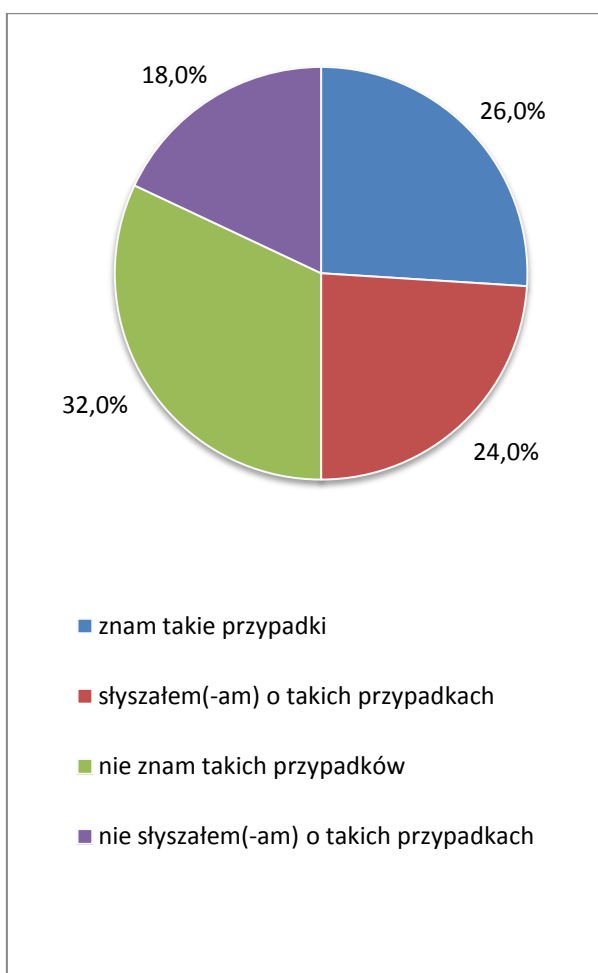
Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli niezaradność życiową (27,1%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi (21,8%), bezrobocie i utratę pracy (21,1%), a także konflikt w rodzinie i jej rozpad (15,8%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci

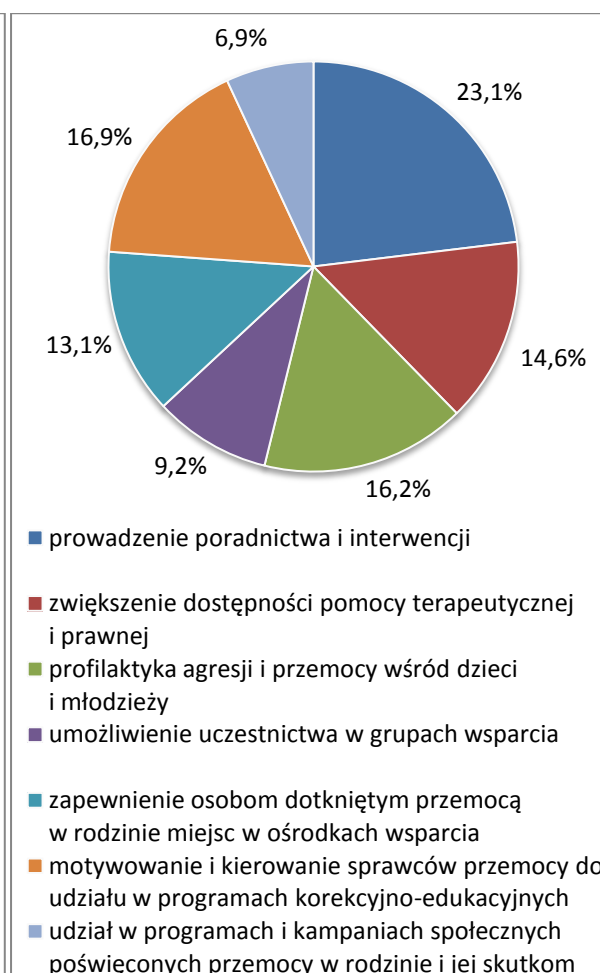
i młodzieży (32,1%), zwiększeniu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (18,2%), wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA, Al-Anon) i klubów abstynenckich (13,9%) oraz udzieleniu pomocy psychologicznej (13,1%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 52. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 53. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

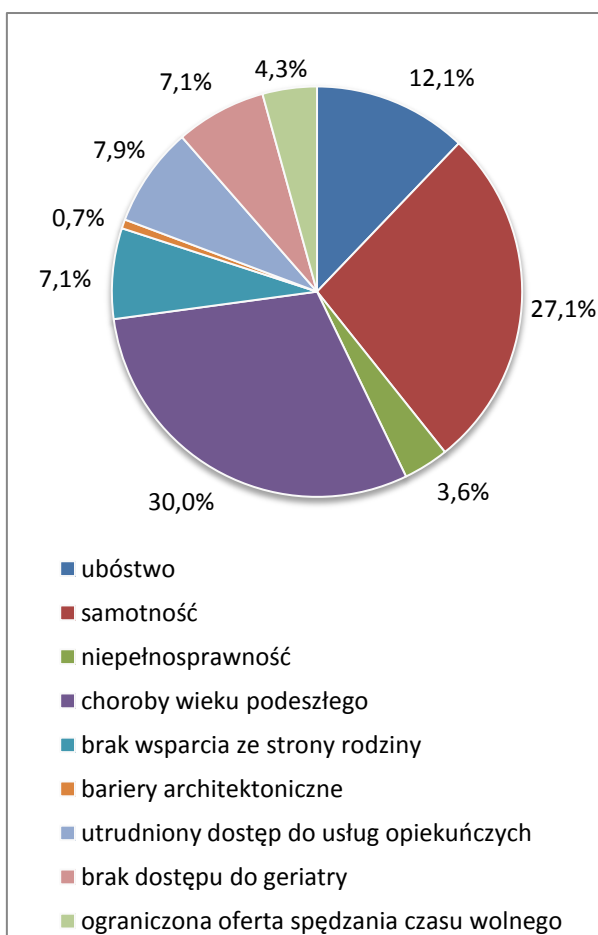
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Połowa ankietowanych stwierdziła, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o nich słyszała i tyłu samo było odmiennego zdania.

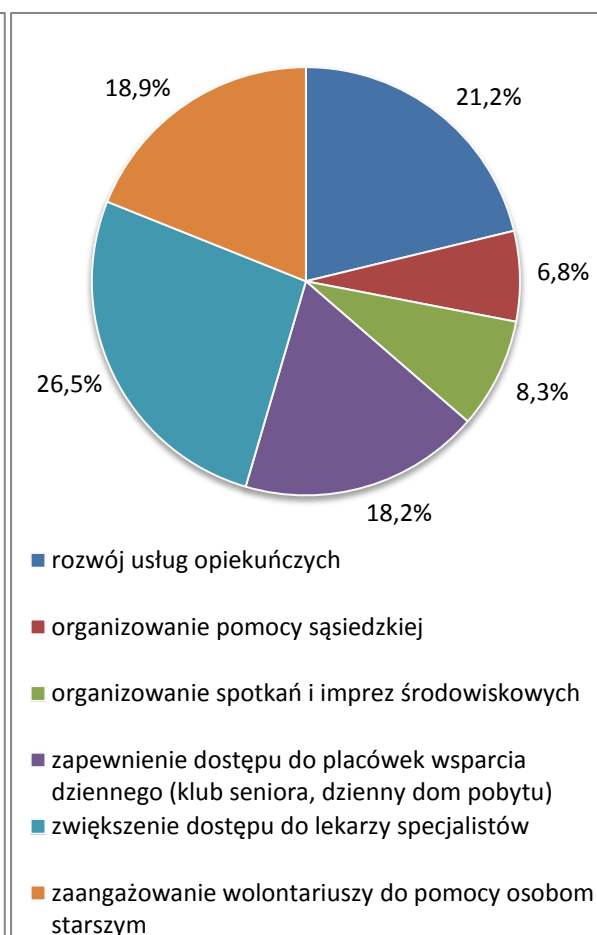
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim prowadzić poradnictwo i podejmować interwencje (23,1%), motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (16,9%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (16,2%), zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (14,6%) oraz zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (13,1%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 54. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 55. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

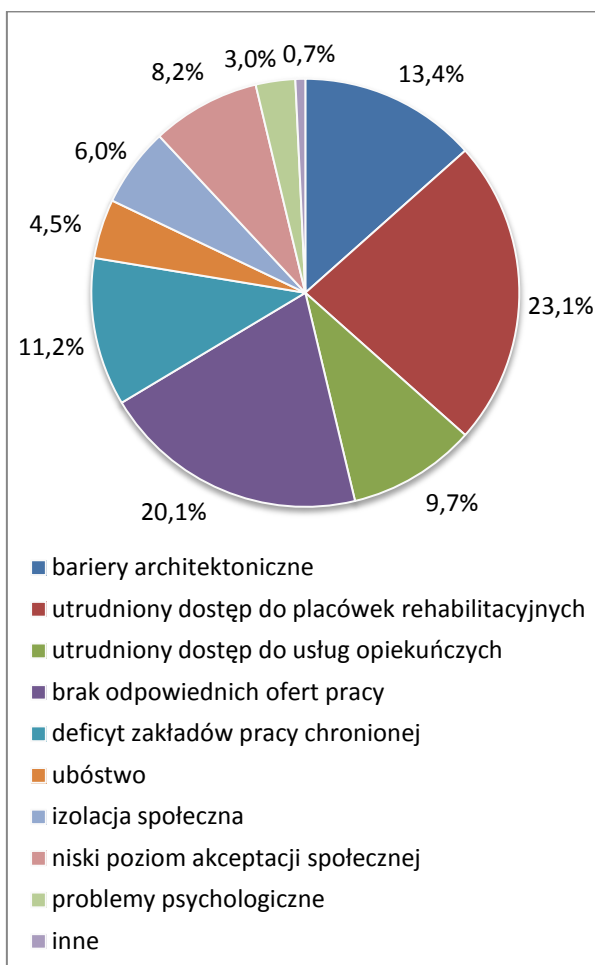
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są: choroby wieku podeszłego (30%) i samotność (27,1%) oraz ubóstwo (12,2%).

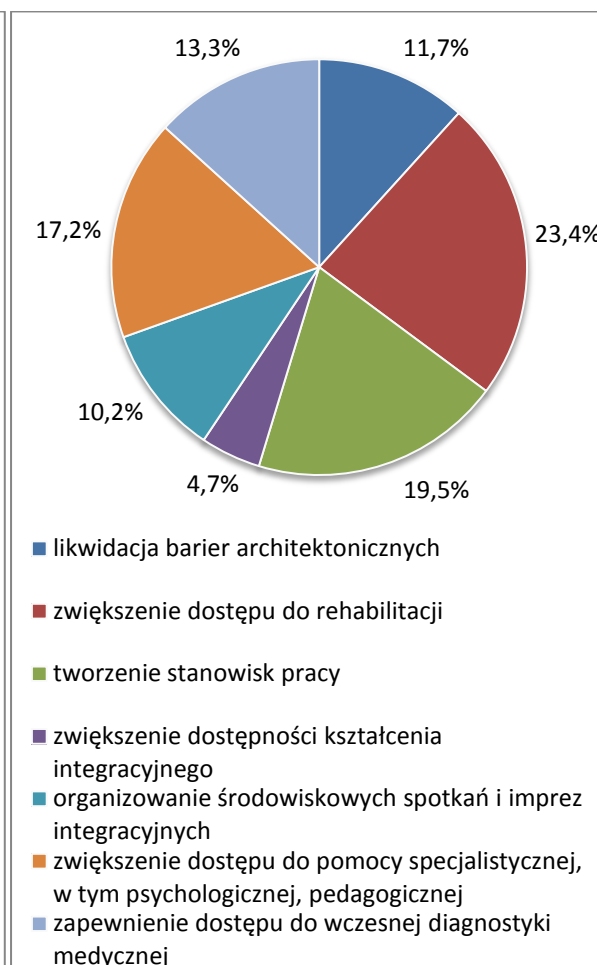
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (26,5%), rozwijanie usług opiekuńczych (21,2%), zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (18,9%) oraz zapewnienie szerszego dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 18,2%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 56. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 57. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

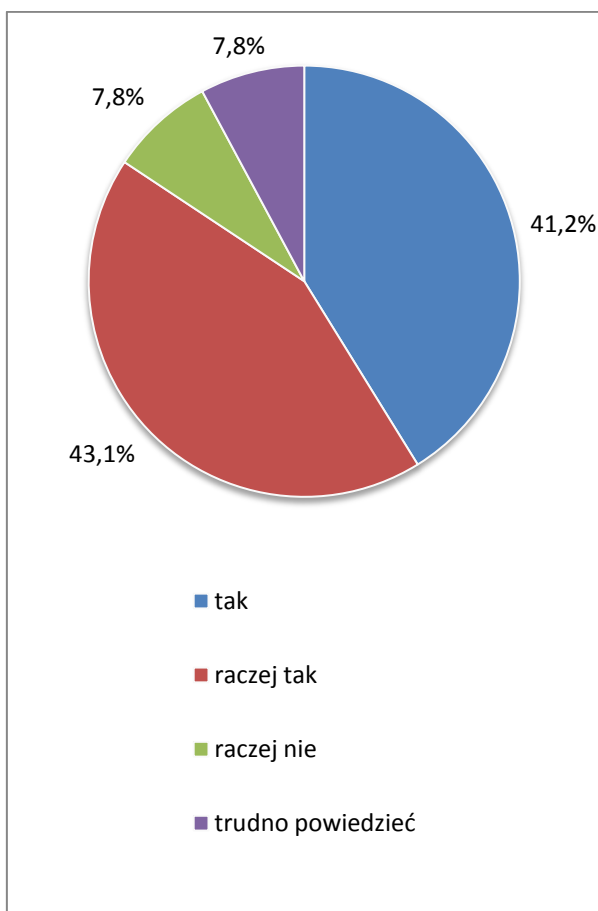
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (23,1%), brak odpowiednich ofert pracy (20,1%), a także bariery architektoniczne (13,4%) oraz deficyt zakładów pracy chronionej (11,2%).

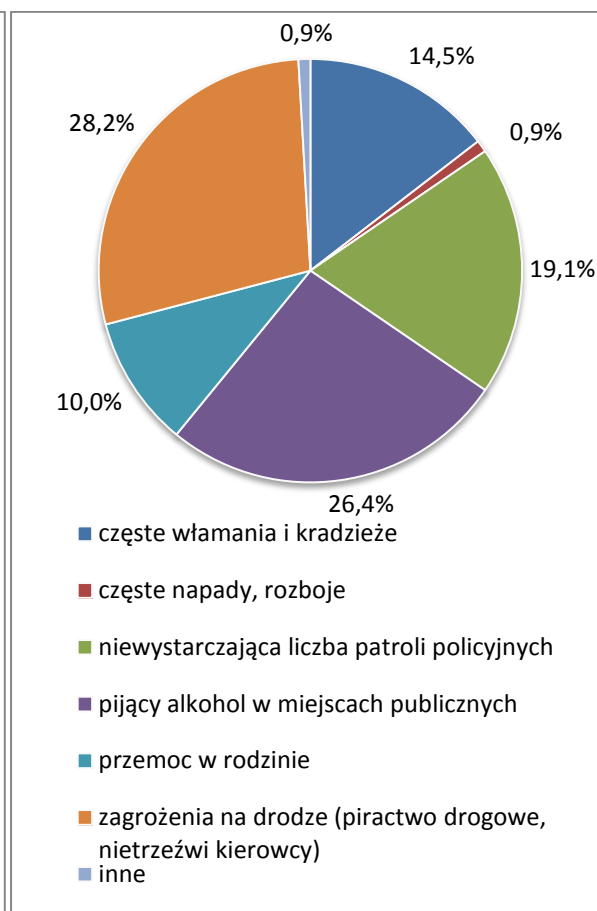
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (23,4%), tworzeniu stanowisk pracy (19,5%), zwiększeniu dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej i pedagogicznej (17,2%) oraz zapewnieniu dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej (13,3%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 58. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

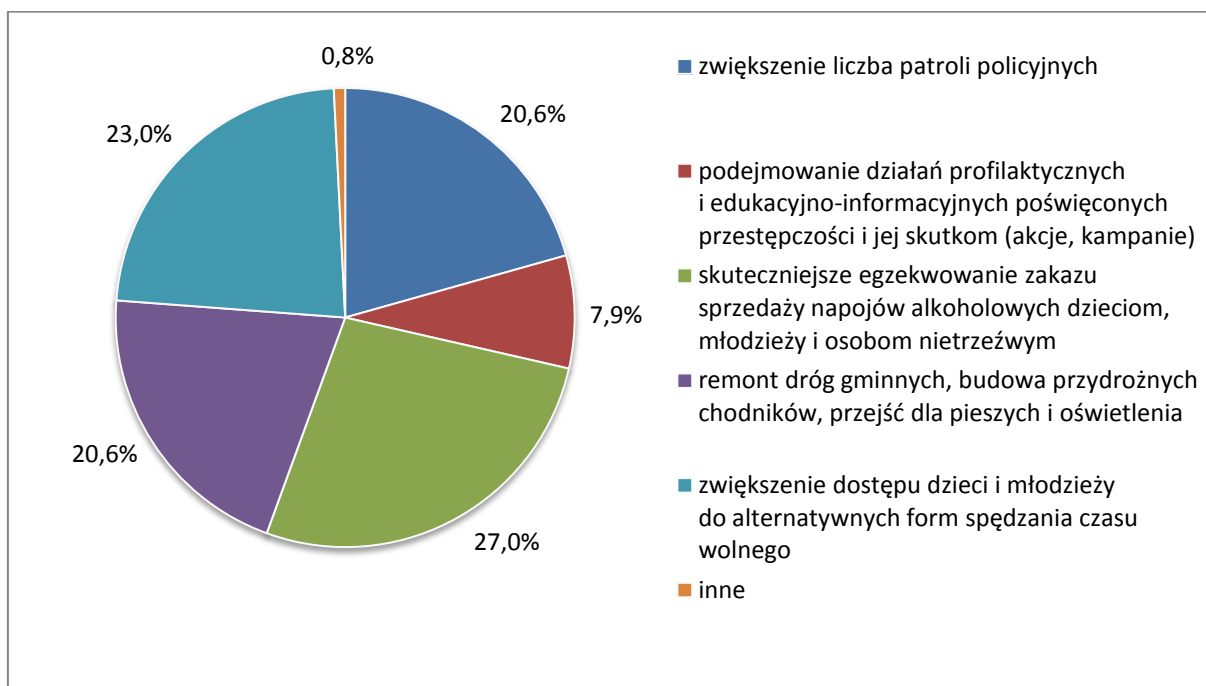

Wykres 59. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 60. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Ponad 84% badanych stwierdziło, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdania było 7,8% ankietowanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 28,2%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (26,4%), niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (19,1%) oraz częste włamania i kradzieże (14,5%).

Zdaniem ankietowanych na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłoby: skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (27%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (23%), zwiększenie liczby patroli policyjnych oraz remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (po 20,6%).

14. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność, 2. Rodzina, dzieci i młodzież, 3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie, 4. Starość i niepełnosprawność, 5. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska.

Obszar: Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
▪ upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ diagnozowanie problemu bezdomności w gminie	▪ niska skuteczność działań podejmowanych w gminie na rzecz ograniczenia bezrobocia ▪ nieupowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy ▪ ograniczone działania zachęcające inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie ▪ brak podmiotów ekonomii społecznej w gminie ▪ brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych

Szanse	Zagrożenia
▪ spadek poziomu bezrobocia w gminie ▪ sprzyjające rozwojowi turystyki walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych na przeciwdziałanie bezrobociu z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ niewielka liczba osób bezdomnych w gminie ▪ społeczna akceptacja osób bezdomnych	▪ występowanie w gminie zjawiska dziedziczenia bezrobocia ▪ postępujące zjawisko ubóstwa wśród mieszkańców gminy ▪ niska aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy ▪ niewielki wpływ dostępu do europejskich rynków pracy na ograniczanie bezrobocia w gminie ▪ niewielki potencjał inwestorów w regionie ▪ ograniczona możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ niewielki potencjał organizacji pozarządowych działających w regionie na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych

Obszar: Rodzina, dzieci i młodzież

Mocne strony	Słabe strony
▪ dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej w gminie ▪ dobra dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie ▪ organizowanie w szkołach zajęć pozalekcyjnych oraz realizowanie programów profilaktycznych ▪ funkcjonowanie Świetlic Środowiskowych przy Szkołach Podstawowych w Jędrzejowie Nowym, Mistowie i Wiśniewie ▪ istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży oraz podejmowanie z nimi współpracy	▪ ograniczony dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ brak wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ nieodpowiednia dostępność opieki medycznej w gminie

Szanse	Zagrożenia
▪ spadająca liczba rodzin dysfunkcyjnych ▪ możliwość zatrudnienia asystenta rodziny ▪ rosnąca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży	▪ brak warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ niski poziom koordynacji działań instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym ▪ skromny potencjał organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży w regionie

Obszar: Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ realizowanie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ wdrażanie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie ▪ podejmowanie działań w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ▪ funkcjonowanie w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży: Świetlic Środowiskowych przy Szkołach Podstawowych w Jędrzejowie Nowym, Mistowie i Wiśniewie	▪ ograniczony dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz wsparcia psychospołecznego i prawnego ▪ brak w gminie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz ofiar i sprawców przemocy w rodzinie ▪ brak w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w rodzinie

Szanse	Zagrożenia
- rosnąca liczba osób wyleczonych z uzależnień - zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli, na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie - funkcjonowanie w Mińsku Mazowieckim Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Przychodni Rejonowej – Poradni terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, Mitingów otwartych AA „Andrzej”, „Pierwszy Krok”, „Jutrzenka” i „Jutrzenka Bis”, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, a także Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Całodobowego Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Łukowie - niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia	- obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej - zwiększająca się liczba rodzin wymagających interwencji z powodu przemocy w rodzinie - rosnąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych oraz objęcia działaniami korekcyjno-edukacyjnymi - niewielki potencjał organizacji pozarządowych działających w regionie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Obszar: Starość i niepełnosprawność

Mocne strony	Słabe strony
- informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych form pomocy - dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom starszym - organizowanie w gminie usług opiekuńczych - funkcjonowanie w gminie podmiotów działających na rzecz osób starszych:	- niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym - brak specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi - ograniczona działalność prozdrowotna wśród osób starszych - brak dostępu osób starszych do opieki geriatrycznej w gminie

Koła Gospodyń Wiejskich oraz Klubu Emerytów ▪ upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych	▪ brak w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych ▪ brak bazy rehabilitacyjnej w gminie ▪ brak możliwości kontynuowania aktywności zawodowej przez osoby starsze ▪ nieodpowiadająca potrzebom osób starszych infrastruktura techniczna w gminie ▪ brak w gminie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu ▪ brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych
Szanse	Zagrożenia
▪ możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny ▪ istnienie określonych standardów usług dla osób starszych ▪ dobra dostępność domów pomocy społecznej, w tym DPS-ów w Mieni, Kątach, ▪ funkcjonowanie dwóch Środowiskowych Domów Samopomocy w Mińsku Mazowieckim ▪ dostępność Warsztatów Terapii Zajęciowej w Mińsku Mazowieckim i Okuniewie ▪ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych	▪ zwiększająca się liczba osób starszych i niepełnosprawnych w gminie ▪ niezadawalający poziom życia osób starszych ▪ niewielki udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych ▪ występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych ▪ istnienie w gminie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie ▪ mały potencjał organizacji pozarządowych działających w regionie na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Obszar: Kapitał społeczny i aktywność obywatelska

Mocne strony	Słabe strony
▪ dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w GOPS-ie ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej ▪ pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ podejmowanie współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych	▪ nieodpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych ▪ brak wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie ▪ niewielka liczba organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej ▪ ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej ▪ brak w gminie wolontariatu
Szanse	Zagrożenia
▪ dostępność szkoleń dla kadry GOPS-u ▪ aktywny udział mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych	▪ zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego ▪ popadanie przez pracowników socjalnych w rutynę oraz doznawanie przez nich syndromu wypalenia zawodowego ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej ▪ niska świadomość roli i potrzeb sektora pomocy społecznej wśród władz gminy ▪ wciąż niekorzystny wizerunek pomocy społecznej ▪ niewielki udział przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działaniach pomocowych

15. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Jakubów, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- postępujące, mimo spadku w ostatnich latach bezrobocia, zjawisko ubożenia mieszkańców gminy, co wymaga kontynuowania działań na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudniej sytuacji bytowej, w tym pozostających bez pracy, m.in. poprzez zachęcanie ich do aktywnych postaw (praca socjalna, poradnictwo), udzielanie pomocy w znalezieniu zatrudnienia przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, pozyskiwanie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, wspieranie rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych, lepsze wykorzystanie posiadanych przez gminę walorów przyrodniczo-krajobrazowych, powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych;
- zwiększająca się liczba rodzin wymagających ochrony macierzyństwa i wielodzietności, co świadczy o potrzebie udzielenia rodzinom odpowiedniej pomocy w wychowaniu i opiece, m.in. poprzez dalsze ich edukowanie w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, poszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny oraz zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym do placówek wsparcia dziennego;
- problemy alkoholizmu i przemocy domowej, które powodują m.in. konieczność zintensyfikowania prowadzonej działalności profilaktycznej, zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej oraz wspierania rozwoju ruchu samopomocowego – grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie;
- zmiany demograficzne prowadzące do starzenia się społeczności lokalnej, a tym samym zwiększające ryzyko chorób i niepełnosprawności, co m.in. wymaga zwiększenia dostępu do usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz opieki medycznej, promowania samopomocy, w tym pomocy sąsiedzkiej, utworzenia w gminie placówki wsparcia dziennego dla osób starszych oraz ośrodka rehabilitacyjnego, rozwijania oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozszerzenie wachlarza środowiskowych przedsięwzięć

integracyjnych, dalszego likwidowania występujących barier oraz udzielania wsparcia osobom niepełnosprawnym w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia;

- nieodpowiednia dostępność opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej, co wskazuje m.in. na konieczność zwiększenia dostępu do specjalistycznych usług medycznych, w tym opieki geriatrycznej i rehabilitacji, oraz kontynuowania działalności prozdrowotnej;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez zwiększenie liczby patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych, kontynuowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości oraz skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym;
- usprawnianie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej, m.in. poprzez doskonalenie, a w razie potrzeby poszerzenie służb społecznych, rozwijanie infrastruktury socjalnej, dalsze pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, rozwijanie i wspieranie sektora pozarządowego działającego w gminie w obszarze polityki społecznej, podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi spoza gminy oraz propagowanie wolontariatu.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2016-2025. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

- 1. Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju:** zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego, udzielanie pomocy poszukującym pracy, pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, a także wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

2. **Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu seniorów i osób niepełnosprawnych:** usprawnianie seniorów oraz poprawianie dostępności i jakości świadczonych im usług oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób niepełnosprawnych.
3. **Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego:** zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
4. **Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego:** doskonalenie sektora pomocy społecznej w gminie, a także rozwijanie i wspieranie sektora pozarządowego oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Jakubów w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025 jest **wzmacnianie rodzin, stwarzanie jej członkom możliwości rozwoju, przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego oraz integrowanie społeczności lokalnej**. Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju
Cele operacyjne:	1. Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego, udzielanie pomocy poszukującym pracy. 2. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju. 3. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny. 2. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, w tym finansowej i rzeczowej (np. w postaci posiłku). 3. Kontynuowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej. 4. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, np. spółdzielni socjalnych. 5. Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy, m.in. promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, przygotowywanie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów.

	6. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych. 7. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego. 8. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego, w razie potrzeby opracowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, zapewnienie schronienia i dostępu do profilaktyki i terapii uzależnień. 9. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. 10. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym socjalnych. 11. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich, bezrobotnych i bezdomnych.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami z potrzebą ochrony macierzyństwa i wielodzietności oraz mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Zatrudnianie asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny. 4. Udzielanie przez GOPS i Urząd Gminy pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznego. 5. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej i mediacji. 6. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 7. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć

	pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozbudowę infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego oraz rozwój uzdolnień i zainteresowań, organizowanie wypoczynku. 8. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym Świetlic Środowiskowych przy Szkołach Podstawowych w Jędrzejowie Nowym, Mistowie i Wiśniewie; poszerzanie ich oferty o elementy socjoterapii. 9. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych. 10. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (np. Karty Dużej Rodziny), w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. 11. Zacieśnianie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodziny i dziecka w gminie, w tym pomiędzy placówkami oświatowymi i kulturalnymi, jednostkami pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policją, sądem rejonowym i kuratorami sądowymi, organizacjami pozarządowymi i kościołem.
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.	1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, m.in. poprzez podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie punktu konsultacyjnego oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień funkcjonującymi poza gminą, np. z Punktem Konsultacyjnym dla osób uzależnionych przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim, Przychodnią Rejonową – Poradnią terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu w Mińsku Mazowieckim, a także Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej Całodobowym Oddziałem Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Łukowie. 2. Poprawa dostępności wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie. 3. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży. 4. Tworzenie i wspieranie rozwoju grup samopomocowych w gminie. 5. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie. 6. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 7. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

	8. W razie konieczności zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia; m.in. podejmowanie współpracy w tym zakresie z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Mińsku Mazowieckim. 9. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. 10. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
Czas realizacji	Lata 2016-2025.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki przedszkolne i oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym Świetlice Środowiskowe przy Szkołach Podstawowych w Jędrzejowie Nowym, Mistowie i Wiśniewie.
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (w tym Specjalistyczna poradnia rodzinna i Ośrodek mediacji), Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim, szkoły ponadgimnazjalne spoza gminy, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska poza gminą, placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, w tym Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim, Przychodnia Rejonowa – Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu w Mińsku Mazowieckim, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Całodobowy Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Łukowie, ośrodki wsparcia, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Mińsku Mazowieckim, specjaliści, grupy samopomocowe, w tym Mitingi „Otwarte” AA „Andrzej”, „Pierwszy Krok”, „Jutrzenka” i „Jutrzenka Bis” w Mińsku Mazowieckim, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym Stowarzyszenie „Za Miedzą” w Wiśniewie oraz Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Społeczności Wiejskiej „Jędreki” w Jędrzejowie Nowym, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	▪ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, ▪ wzrost aktywności gospodarczej i zawodowej w gminie, ▪ wzrost liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych, ▪ poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego,

	▪ łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, ▪ niższy odsetek rodzin z potrzebą ochrony macierzyństwa i wielodzietności oraz z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ▪ podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ skuteczniejsze wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci, ▪ podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, ▪ wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, ▪ lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współ-uzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, ▪ obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie.
--	--

Cel strategiczny 2.	Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu seniorów i osób niepełnosprawnych
Cele operacyjne:	1. Usprawnianie seniorów oraz poprawianie dostępności i jakości świadczonych im usług. 2. Tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób niepełnosprawnych.
Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.	1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. 3. W razie potrzeby i możliwości uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 4. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora, a w sprzyjających okolicznościach dziennego domu pobytu. 5. Wspieranie przedsięwzięć aktywizujących i wykorzystujących potencjał seniorów i osób niepełnosprawnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z funkcjonującymi w gminie Kołem Gospodyń Wiejskich i Klubem Emerytów; wspieranie ww. podmiotów w podejmowanych przez nie działaniach. 6. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, ułatwieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu

	rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. 7. Zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych dla mieszkańców gminy poprzez podjęcie działań w kierunku utworzenia na jej terenie ośrodka rehabilitacyjnego oraz podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi w tym zakresie spoza gminy, np. z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Mińsku Mazowieckim i w Okuniewie. 8. Zwiększenie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie oraz rozwijanie zróżnicowanych form edukacji dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. 9. Podejmowanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, w tym z zakładami opieki zdrowotnej, domami pomocy społecznej, w tym Domami Pomocy Społecznej w Mieni i w Kątach, ośrodkami wsparcia, w tym Środowiskowymi Domami Samopomocy w Mińsku Mazowieckim. 10. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
Czas realizacji	Lata 2016-2025.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadgimnazjalne spoza gminy, placówki ochrony zdrowia, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, w tym Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej w Mińsku Mazowieckim i Warsztaty Terapii Zajęciowej „Leko” w Okuniewie, ośrodki wsparcia, w tym Środowiskowe Domy Samopomocy w Mińsku Mazowieckim, domy pomocy społecznej, w tym Domy Pomocy Społecznej im. Św. Józefa i „Jedlina” w Mieni oraz Dom Pomocy Społecznej w Kątach, instytucje rządowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Koło Gospodyń Wiejskich, Klub Emerytów, kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	▪ efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ wyższy standard świadczonych usług, ▪ lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ lepszy dostęp do kształcenia integracyjnego, ▪ wzrost liczby osób usprawianionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 3.	Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego
Cele operacyjne:	1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. 2. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz usług specjalistycznych, w tym opieki geriatrycznej i rehabilitacji. 3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 5. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 2. Podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży, m.in. opracowywanie i realizowanie programów w placówkach oświatowych i włączanie w ich realizację policjantów. 3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych. 4. Skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym. 5. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 6. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 7. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.
Czas realizacji	Lata 2016-2025.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki przedszkolne i oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji	Placówki ochrony zdrowia, szkoły ponadgimnazjalne spoza gminy, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, ▪ lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, ▪ wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ▪ ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, ▪ bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 4.	Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego
Cele operacyjne:	1. Doskonalenie sektora pomocy społecznej w gminie. 2. Rozwijanie i wspieranie sektora pozarządowego oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego organizacjami.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach. 2. Zatrudnianie asystentów rodziny. 3. W razie potrzeby i możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie. 4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej GOPS-u. 6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych – samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.

	4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych. 5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Czas realizacji	Lata 2016-2025.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji	Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	▪ większe kompetencje kadr pomocy społecznej, ▪ wyższa jakość świadczonych usług, ▪ rozwój aktywności mieszkańców, ▪ zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, ▪ różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jakubów na lata 2016-2025 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz realizacji zadań z zakresu Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program współpracy Gminy Jakubów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów (poniżej zaprezentowano propozycje projektów przygotowanych w trakcie prac nad strategią przez przedstawicieli funkcjonujących w gminie instytucji i organizacji pozarządowych), które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Projekt 1.

nazwa projektu	„Warsztaty taneczno-wokalne dla zespołów śpiewaczych działających na terenie gminy Jakubów”
wnioskodawca projektu	Gmina Jakubów.
cele projektu	Rozwijanie aktywności społecznej oraz poprawa jakości życia mieszkańców Ziemi Mińskiej poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz zachowanie tożsamości społeczności wiejskiej i specyfiki obszaru w formie warsztatów taneczno-wokalnych dla zespołów śpiewaczych działających na terenie gminy Jakubów.
beneficjenci projektu	Cztery zespoły śpiewacze z terenu gminy Jakubów: „Wrzos”, „Ludwinianki”, „Wisienka”, „Jakubowiacy”.

Projekt 2.

nazwa projektu	„W zdrowym ciele zdrowy duch – siłownia zewnętrzna miejscem rekreacji i sportu w miejscowości Jakubów”.
wnioskodawca projektu	Gmina Jakubów.
cele projektu	Zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców gminy Jakubów poprzez stworzenie innowacyjnego miejsca aktywnego wypoczynku, rekreacji i spotkań oraz estetyczne i funkcjonalne urządzenie terenu w centrum wsi Jakubów, co przyczyni się do promocji regionu oraz integracji mieszkańców.
beneficjenci projektu	Wszyscy mieszkańcy z obszaru Lokalnej Grupy Działania z wyłączeniem dzieci do 10 roku życia ze względu na wymagania techniczne.

Projekt 3.

nazwa projektu	„Chcemy mądrze decydować o naszej wsi”
wnioskodawca projektu	Gmina Jakubów.
partnerzy w realizacji projektu	Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Społeczności Wiejskiej „Jędrak” z siedzibą w Jędrzejowie Nowym 30.
cele projektu	▪ aktywizacja i integracja mieszkańców gminy Jakubów w rozwiązywaniu problemów swoich sołectkich społeczności, ▪ zwiększenie motywacji mieszkańców do współdecydowania o życiu wiejskich społeczności, ▪ zwiększenie zainteresowania Funduszem Sołectkim jako budżetem partycypacyjnym i udziałem w zebraniach wiejskich.
beneficjenci projektu	▪ 29 liderów lokalnych, ▪ Mieszkańcy gminy Jakubów.

Projekt 4.

nazwa projektu	„Dzienny Dom „Senior-Wigor” w Moczydłach”
wnioskodawca projektu	Gmina Jakubów.
cele projektu	Wsparcie seniorów poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym z oferty prozdrowotnej – usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, a także oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej.
beneficjenci projektu	Osoby nieaktywne zawodowo w wieku 60 lat i więcej z terenu gminy.

Projekt 5.

nazwa projektu	„Edukacja w zakresie obsługi nowoczesnych technologii informatycznych”
wnioskodawca projektu	Urząd Gminy Jakubów.
partnerzy w realizacji projektu	Gminna Biblioteka Publiczna w Jakubowie.
cele projektu	Zwiększenie umiejętności i zdobycie wiedzy w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii informatycznych niezbędnych w pracy i w szkole
beneficjenci projektu	Dzieci, młodzież i dorośli – mieszkańcy gminy Jakubów.

Projekt 6.

nazwa projektu	„Kino objazdowe”
wnioskodawca projektu	Urząd Gminy Jakubów.
partnerzy w realizacji projektu	▪ Zespół Szkół w Jakubowie, ▪ szkoły podstawowe z terenu gminy, ▪ Gminna Biblioteka Publiczna w Jakubowie, ▪ jednostki ochotniczej straży pożarnej.
cele projektu	Zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zaspokajanie w szerszym zakresie ich potrzeb kulturalnych.
beneficjenci projektu	Dzieci, młodzież i dorośli – mieszkańcy gminy Jakubów.

Projekt 7.

nazwa projektu	„Dziękuję – nie piję” – warsztaty dla osób uzależnionych
wnioskodawca projektu	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jakubowie.
partnerzy w realizacji projektu	▪ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim, ▪ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mińsku Mazowieckim, ▪ Terapeuci z grup AA, ▪ Komisariat Policji w Dobrem.
cele projektu	▪ uświadomienie osobom uzależnionym skali problemu oraz tego, jak wiele zależy od ich decyzji, ▪ zachęcenie osób uzależnionych do podjęcia decyzji o leczeniu odwykowym.
beneficjenci projektu	▪ osoby uzależnione oraz członkowie ich rodzin, ▪ osoby zgłaszane do GKRPA oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie mające problemy z prawem z powodu uzależnienia.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jakubów na lata 2016-2025 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jakubowie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii, które obejmują szacunkową wielkość wydatków planowanych w budżecie gminy na jej realizację w kolejnych latach.

Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2016-2025*

2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
2.350.000	2.600.000	2.400.000	2.450.000	2.500.000
2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.
2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000

*środki finansowe planowane w budżecie gminy na realizację strategii.

Źródło danych: Urząd Gminy Jakubów.

Środki finansowe na realizację zapisów strategii będą ujmowane corocznie w uchwale budżetowej Rady Gminy.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana co dwa lata w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych)

oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba opracowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,

- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznego,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba uczniów objętych stypendiami socjalnymi i zasiłkami szkolnymi,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

Cel strategiczny 2.:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną,

- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba osób korzystających z klubu seniora,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach dziennego domu pobytu,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi, w tym w ramach ośrodka rehabilitacyjnego,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 3.:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 4.:

- liczba pracowników GOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014	22
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2014/2015	29
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie w 2014 roku	31
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2014 roku	32
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2014 roku	33
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych ..	41
Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz liczba osób z gminy objętych przez nie wsparciem w 2014 roku	45
Tabela 8. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2014 roku	49
Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2012-2014	51
Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2012-2014	54
Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2014	57
Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2012-2014	59
Tabela 13. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać i korzystają jej mieszkańcy	59
Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie w 2014 roku	61
Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2016-2025*	98

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2012-2014	19
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014	20
Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014	21
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2012-2014	21
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2014 roku (w ha) ..	23

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2012-2014.....	25
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2014 roku	25
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2012-2014*	26
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2012-2014	26
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie mińskim, w województwie mazowieckim i w kraju w latach 2012-2014 (w %)	27
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2014 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia	28
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2014 roku	34
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2014 roku	34
Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2014 roku	35
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.....	37
Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	37
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	38
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku	38
Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOON w Mińsku Mazowieckim do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2012-2014	39
Wykresy 25-28. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOON w Mińsku Mazowieckim do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2012-2014 według stopnia niepełnosprawności, wieku, poziomu wykształcenia i zatrudnienia	40
Wykres 29. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2012-2014	43
Wykres 30. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2012-2014.....	44
Wykres 31. Przestępstwa popełnione w gminie w 2014 roku	48
Wykres 32. Struktura wiekowa sprawców przestępstw w gminie w 2014 roku.....	48
Wykres 33. Osoby w gminie, którym w latach 2012-2014 udzielono pomocy i wsparcia	52
Wykres 34. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie ..	52

Wykres 35. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie pieniężne	52
Wykres 36. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie niepieniężne	52
Wykres 37. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014 (liczba osób w rodzinach)	53
Wykres 38. Warunki życia w gminie	63
Wykres 39. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy	64
Wykres 40. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	65
Wykres 41. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	66
Wykres 42. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	66
Wykres 43. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	67
Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	67
Wykres 45. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	68
Wykres 46. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	68
Wykres 47. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie.....	69
Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?.....	69
Wykres 49. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	70
Wykres 50. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy.....	71
Wykres 51. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	71
Wykres 52. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie.....	72
Wykres 53. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	72
Wykres 54. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy.....	73
Wykres 55. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	73

Wykres 56. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy....	74
Wykres 57. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	74
Wykres 58. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	75
Wykres 59. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie.....	75
Wykres 60. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	76